

Кооперативная ул., 5, пос. ж/д станция Высокая Гора,
Высокогорский район, Республика Татарстан, 422700

Кооперативная ур., 5, Биектау т/ю станциясе поселогы,
Биектау районы, Татарстан Республикасы, 422700

Тел.: +7 (84365) 2-30-50, факс: 2-30-86, e-mail: biektau@tatar.ru, www.vysokaya-gora.tatarstan.ru

РЕШЕНИЕ
29 сентябрь, 2023 ел

КАРАР
№ 326

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы
Чернышевка авыл жирлегенең Жирдән файдалану һәм
төзелеш алып бару кагыйдэләренә үзгәрешләр кертү турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы беренче өлешенең 20 пункты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1, 33 статьялары, Биектау муниципаль районы Чернышевка авыл жирлегендә Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләренә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлауларның 2023 елның 23 августындагы беркетмәсе, Биектау муниципаль районы Чернышевка авыл жирлегендә Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләренә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлауларның нәтижәләре турында 2023 елның 23 августындагы бәяләмәсе, Биектау муниципаль районы Уставы нигезендә, Биектау муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Кушымтада бирелгән Биектау муниципаль районы Советының 2022 елның 21 ноябрэндәге 222 номерлы карары (29.06.2023 № 308 карары редакциясендә) белән расланган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Чернышевка авыл жирлегенең Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләренә

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштыру өле белән бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

3. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкергәннән) соң үз

л

Совет рәисе,
муниципаль район Башлыгы

Р.Ф.Хисамутдинов

к

е

р

т

ү

н

е

**«САУФ-ГРУПП»
ЖАВАПЛИЛЫГЫ
ЧИКЛЭНГЭН
ЖЭМГЫЯТЬ**

РФ, Татарстан Республикасы;
420080, Казан ш., Ибрагимов ур., д. 32А; оф. 4
Тел. +7 (917) 919-40-45; E-mail: south-group@mail.ru
ИНН/ КПП 1658230816/165801001
ОГРН 1211600015164

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ЧЕРНЫШЕВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ**

**ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ**

1 том

**ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ҺӘМ
АҢА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ**

2023

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

ДОКУМЕНТЛАРЫНЫҢ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына керә:

Кереш

1. Түбәндәге составта текст өлеше:

- 1 том. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибе;

- 2 том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Түбәндәге составта график өлеш:

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре.

3. Кушымта:

- Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр.

ЭЧТӨЛӨК

<u>КЕРЕШ</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>I КИСЭК. ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӨЛӨРӨН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӨЛӨРӨНӨ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>I БҮЛӨК. Гомуми нигезлэмэләр</u>	6
<u>1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрән кертү нигезләрә, аларның билгеләнеше составы</u>	6
<u>2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдэләрәнөз көчөнә керүе</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдэләрән бозу өчен жаваплылык</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>II БҮЛӨК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезлэмэләр</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>5 статья. Жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрә</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрә проектын эзерләү комиссиясе</u>	7
<u>7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга карый торган гомуми нигезлэмэләр</u>	9
<u>8 статья. Территориаль зоналар</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>9 статья. Шәһәр төзелеш регламентлары һәм аларны куллану</u>	10
<u>III БҮЛӨК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрән үзгәртү турында нигезлэмэләр</u>	12
<u>10 статья. Жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрән үзгәртү тәртибе</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>11 статья. Жир кишәрлегә яисә капитал төзелеш объекттыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрәнә рөхсәт бирү тәртибе</u>	12
<u>12 статья. Капитал төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзелешнән, реконструкцияләнүн чик параметрларыннан читкә тайпылуға, рөхсәт бирү тәртибе</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>IV БҮЛӨК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында нигезлэмэләр</u>	15
<u>13 статья. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләшләр</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>14 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрләрә</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>V БҮЛӨК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәлэләрә буенча жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар уздыру турында нигезлэмэләр</u>	17
<u>15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәлэләрә буенча жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезлэмэләр</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрә проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрәнөз гәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру үзәнчәлекләрә</u>	18
<u>17 статья. Жир кишәрлегән яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрәнә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар</u>	20
<u>18 статья. Капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнән, реконструкцияләнүн иң чик параметрларыннан читкә тайпылуға рөхсәт бирү мәсьәләсә буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>VI БҮЛӨК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдэләрәнөз гәрешләр кертү турында нигезлэмэләр</u>	20
<u>19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрәнөз гәрешләр кертү тәртибе</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>VII БҮЛӨК. Жирдән файдалану һәм төзелешнән башка мәсьәлэләрән жайга салу турында нигезлэмэләр</u>	23
<u>20 статья. Территориаль зоналар чикләрә турында мәгълүматны Бердәм дәүләт күчәмсез мөлкәт реестрына кертү</u>	Ошибка! Закладка не определена.

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенәң Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) - 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексы, 2001 елның 25 октябрәндәге 136-ФЗ номерлы Россия Федерациясә Жир кодексы, 2006 елның 04 декабрәндәге 200-ФЗ номерлы Россия Федерациясә Урман кодексы, 2006 елның 03 июнәндәге 74-ФЗ номерлы Россия Федерациясә Су кодексы, «Россия Федерациясәндә жирле үзидарәнә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң «Шәһәр төзелешә эшчәнлеген мәгълүмати тәэмин итү турында» 2020 елның 13 мартындагы 279 номерлы карары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелешә эшчәнлегә турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Уставы, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Чернышевка авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Чернышевка авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Чернышевка авыл жирлеге территориясәндә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмәнә раслау хакында» 2017 елның 14 мартындагы 89 нчы карары, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмәнә раслау хакында» 2018 елның 28 мартындагы 209 номерлы карары нигезендә «САУФ-ГРУПП» ЖЧЖ тарафыннан эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләрнә эзерләгәндә шулай ук Биектау муниципаль районы һәм «Чернышевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегә норматив хокукый актларының, муниципаль берәмлекнәң социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелешә үсешенәң төп юнәлешләрен билгели торган башка документларның нигезләмәләрә исәпкә алына.

Әлегә Кагыйдәләр гамәлдәгә законнар, жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары нигезендә территориаль зоналарны, шәһәр төзелешә регламентларын, әлегә Кагыйдәләрнә куллану тәртибен һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибен билгели, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегә территориясә муниципаль берәмлек территориясә тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитнә саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләрә һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләренәң хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү өчен шартлар тудыру максатында, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәлә төрләрен сайлау мөмкинлегә бирү юлы белән рациональ файдалану шартларын тудыралар.

I КИСӘК. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен кертү нигезләмәләре, билгеләнеше һәм составы

1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле үзидарә органының норматив хокукый акты статусына ия. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексы, Россия Федерациясә Жир кодексы нигезендә «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә (алга таба - муниципаль берәмлек, жирлек) жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертәләр.

2. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнә:

- 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;
- 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;
- 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләренә хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү;
- 4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлегенә бирү юлы белән.

3. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

техник регламентлар (алар үз көченә кәргәнчә билгеләнгән тәртиптә - 2002 елның 27 декабрәндәге 184-ФЗ номерлы «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар);

Россия Федерациясә законнары һәм Татарстан Республикасы законнары;
шәһәр төзелешен проектлау нормативлары;

«Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә һәм Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлары.

4. Әлеге Кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:

Текст өлеш:

- Кереш

- 1 том. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен куллану һәм үзгәрешләр кертү тәртибе;

- 2 том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеш регламентлары.

График өлеш:

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

Кушымта:

Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр.

5. Әлеге Кагыйдәләр «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешен көйләүче яисә контрольдә тотучы вазыйфай затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфай затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

2 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы

1. Элеге Кагыйдэлэр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик, шулай ук вазыйфаи затлар, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарэ органнарына һәркем файдалана алырлык була.

2. Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге органнары элеге Кагыйдэлэр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәмин итэләр:

- элеге Кагыйдэлэрне жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү), башка рәсми мәгълүмат өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару (халыкка житкерү), һәм муниципаль берәмлекнең «Интернет» челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру;

- территорияль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдэлэрне урнаштыру;

- жирдэн файдалану һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда элеге Кагыйдэлэр белән тулы комплектта танышу өчен мөмкинлекләр тудыру;

- физик һәм юридик затларга элеге Кагыйдэләрдән өземтәләр, шулай ук картографик материалларның кирәкле күчәрмәләрен һәм жирдэн файдалану һәм төзелеш шартларын аерым жир кишәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата характерлаучы аларның фрагментларын бирү. Элеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма сорату буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясен Россия Федерациясенең Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

3 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләренен үз көченә керүе

Элеге Кагыйдэлэр жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыккан (халыкка житкерелгән) мизгелдән үз көченә керә.

Кагыйдэлэр зуррак юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килми торган өлештә эшли.

4 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен бозу өчен җаваплылык

Элеге Кагыйдэлэрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясенең законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органнары тарафыннан жирдэн файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр.

5 статья. Жирле үзидарэ органнары вәкаләтләре

1. Жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарэ органнары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеш кодексы, «Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставы, Биектау муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. «Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге жирле үзидарәсенен вәкилләкле органы (алга таба – жирлек Советы) жирдэн файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләренә керә:

-Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә авыл жирлеген территорияль планлаштыру документларын, жирлекне шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын, авыл жирлеген территориясендә жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен, башка шәһәр төзелеш документларын раслау;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, шулай ук «Чернышевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, жирлек башлыгы компетенциясенә жирлек Советы карарлары белән кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

3. «Чернышевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә жирле үзидарә башкарма органының (алга таба - жирлек Башкарма комитетының) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләрне керә:

- федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

4. Биектау муниципаль районының жирле үзидарәсенә вәкиллеке органы (алга таба - муниципаль район Советы) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләрне керә:

- муниципаль районның шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау.

5. Биектау муниципаль районының жирле үзидарәсе башкарма органының (алга таба - муниципаль район Башкарма комитеты) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә вәкаләтләрне керә:

- районны территорияль планлаштыру документлары, районның башка шәһәр төзелеш документлары проектларын эшли һәм аны раслауга район Советына кертә һәм аларны гамәлгә ашыруны тәмин итә;

- район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеш эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмат системаларын алып бара, муниципаль ихтыяжлар өчен муниципаль район цикләрендә жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу;

- район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәмин итә, федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлеге төзү турында шартнамә төзү хокукына ачык аукцион үткәрә;

6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын эзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын эзерләү комиссиясе (алга таба - Комиссия) Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житекчесе карары нигезендә Кагыйдәләр проектын эзерләүне оештыру, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү, Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатында төзелә.

2. Комиссия шәһәр жирлеге Башкарма комитеты житекчесе каршындагы Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен эзерләү, гавами тыңлаулар оештыру, жир кишәрлегенән файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү, планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шәһәр жирлеген территорияль планлаштыру документлары проектлары буенча мәсьәләләрне карау буенча даими эшләрчә консультатив орган булып тора.

3. Жәмәгать тыңлауларын эзерләү һәм уздыру процессында Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы:

1) гавами тыңлауларның көн тәртибен эзерли һәм раслый;

2) жирле үзидарә органнарыннан гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләргә кагылышлы мәгълүматны һәм документларны соратып ала;

3) беркетмәне төзү һәм алып бару өчен гавами тыңлаулар секретарен билгели;

4) гавами тыңлауларда катнашучыларны терки, гавами тыңлаулар кысасында чыгышларга гражданнардан һәм экспертлардан гаризалар кабул итә;

5) докладчыларны (содокладчыларны) билгели;

6) гавами тыңлауларда чыгыш ясау тәртибен билгели;

7) муниципаль район халкын алар белән таныштыру өчен гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр буенча гражданнардан һәм экспертлардан кергән тәкъдимнәрне һәм рекомендацияләрне халыкка игълан итә;

8) гавами тыңлауларда тарату өчен, кергән барлык тәкъдимнәрне үз эченә алган, аларны керткән затларны күрсәтеп, бердәм документ төзи;

9) гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында гражданнарга мәгълүмат житекчә;

10) гавами тыңлауларда катнашучыларның тавыш бирүне оештыра;

11) гавами тыңлауларның нәтижәләрен билгели;
12) рекомендацияләрдән торучы йомгаклау документы проектын эзерли һәм аны халыкка житкерүне тәмин итә;

13) куелган мәсьәлә буенча фикер алышу йомгаклары буенча гавами тыңлауларда кабул ителгән рекомендацияләрне һәм тәкъдимнәрне рәсмиләштерүне оештыра һәм аларны жирлек Советына яисә гавами тыңлаулар билгеләгән жирлек башлыгына тапшыра.

4. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Комиссия турындагы нигезләмә, жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашыра.

5. Комиссия вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- әлеге Кагыйдәләрне эзерләүне оештыру;

- Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү мәсьәләләре буенча гражданның һәм юридик затларның тәкъдимнәрен карау;

- Кагыйдәләр проекты, жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектнан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында мәсьәләләр, капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт бирү мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәләр эзерләү, тәкъдимнәр эзерләү һәм аларны Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесенә жиберү;

- Комиссия турында нигезләмә белән аңа йөкләнгән башка вәкаләтләр.

4. Комиссия карарлары беркетмәгә имза салынган вакыттан үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләрне тормышка ашыру өчен тәкъдимнәр була.

5. Комиссия эше турында мәгълүмат барлык кызыксынучы затлар өчен ачык булып тора.

7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга караган гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча әлеге Кагыйдәләрне раслаганчы кабул ителгән норматив хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килмәгән өлештә кулланыла.

2. Жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты әлеге Кагыйдәләргә туры килми, әгәр: аларның рөхсәт ителгән файдалану төрләре тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә кермәсә;

аларның күләмнәре һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән иң чик күрсәткечләргә туры килмәсә.

3. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яисә капитал төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм иң чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срогын билгеләмичә генә файдаланылырга мөмкин, моңа мондый жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кеше тормышы яисә сәламәтлеге өчен куркыныч, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очрактар керми.

4. Жир кишәрлекләреннән яисә капитал төзелеш объектларыннан, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган очракта, кеше гомере яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч янаган очрактардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срогын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин.

5. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 8 өлешендә күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү яисә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларына туры килмәвен киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләреннән һәм

капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрлөрөнә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин

8 статья. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен эзерләгәндә, территориаль зоналар түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

1) жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрлөрөнә бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләрен;

2) жирлекнең генераль планы (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясындагы 6 өлешендә билгеләнгән очрактан тыш), шәһәр округының генераль планы, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән планлаштырыла торган үсеш функциональ зоналарын һәм параметрларын;

3) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән территориаль зоналарын;

4) барлыкка килгән территорияне планлаштыруны һәм гамәлдәге жирдән файдалануны;

5) төрле категориядәге жирләрнең чикләренең планлаштырылган үзгәрешләрен;

6) аралаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмауны;

7) федераль эһәмияттәге тарихи жирлекнең яисә региональ эһәмияттәге тарихи жирлекнең тарихи-мәдәни терәк планы.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгеләр буйлап билгеләнә ала:

- капма-каршы юнәлешләрнең транспорт агымнарын аерып торучы магистральләр, урамнар, машина юллары линияләре;

- кызыл сызыклар;

- жир кишәрлекләре чикләре;

- муниципаль берәмлек чикләрендә торак пунктлары чикләре;

- муниципаль берәмлекләр чикләре, шул исәптән федераль эһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләренең шәһәр эчендәге территорияләре чикләре;

- табигать объектларының табигый чикләре;

- башка чикләр.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир кишәрлегенә бары тик бер территориаль зонага гына туры килү таләбенә җавап бирергә тиеш, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлегеннән тыш.

5. Әлеге Кагыйдәләр белән һәр территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламентында шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бөтен нәрсә кебек үк жир кишәрлекләренең хокукый режимы билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрлөрөнә бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләрен;

- муниципаль берәмлекләренә территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарының һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналар төрлөрөн;

- мэдэни мирас объектларын, шнулай ук аеруча сакланучы табигать территориялэрен, башка табигать объектларын саклау талэплэрен.

3. Тиешле территориаль зона чиклэрендэ урнашкан жир кишэрлеклэренэ һәм капиталъ төзелеш объектларына карата шәһәр төзелеше регламентында түбэндэгелэр күрсәтелә:

- жир кишэрлеклэреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрлэре;

- жир кишэрлеклэренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэунең иң чик параметрлары;

- капиталъ төзелеш объектларының архитектур-шәһәр төзелеше күренешенә карата талэплэр;

- Россия Федерациясе законнары нигезендэ билгеләнэ торган жир кишэрлеклэреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

- территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тээмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечлэре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнэ торган территория зонасы чиклэрендэ территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечлэре.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче тиешле территориаль зона чиклэрендэ урнашкан барлык жир кишэрлеклэренэ һәм капиталъ төзелеш объектларына тигез дәрәжэдэ кагыла.

5. Шәһәр төзелеше регламенты түбэндәге жир кишэрлеклэренэ кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мэдэни мирас объектларының (тарихи һәм мэдэни ядкарьлэренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьлэр һәм ансамбльлэр территориялэре чиклэрендэ, шулай ук мэдэни мирас объектлары ачыкланган ядкарьлэр яисә ансамбльлэр территориялэре чиклэрендэ һәм мэдэни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптэ кабул ителэ торган реставрация, консервациялэү, торгызу, ремонтлау һәм жайлашу режимы турында карар кабул ителгән территориялэр чиклэрендэ;

- гомуми файдаланудагы территориялэр чиклэрендэ;

- линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары куелган;

- айдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлеклэр территориялэренэ, истәлекле урыннарга, дэвалау-савыктыру урыннары жирлэренэ һәм курортларга, территориялэрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендэ билгеләнэ.

7. Шәһәр төзелеше регламентлары түбэндэгелэр өчен билгеләнми:

- урман фонды жирлэре;

- өслек сулары белән капланган жирлэр;

- запас жирлэр;

- махсус сакланылучы табигать территориялэре жирлэре (дэвалау-савыктыру урыннары һәм курортлар жирлэреннән тыш);

- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирлэр составындагы авыл хужалыгы жирлэре;

- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисадый үсеш территориялэре чиклэрендэ урнашкан жир кишэрлеклэре.

8. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдэ булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишэрлеклэреннән файдалану федераль законнар нигезендэ вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнэ.

Махсус икътисадый зоналар чиклэрендэ жир кишэрлеклэреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарэ итү органнары тарафыннан билгеләнэ.

Урман фонды жирлэре составындагы жирлэр яки жир кишэрлеклэрен, махсус сакланучы табигать территориялэре чиклэрендэ урнашкан жирлэрдән яисә жир кишэрлеклэреннән файдалану (махсус сакланылучы табигать территориялэре составына кертелгән торак пунктлар территориялэреннән тыш) тиешле урман хужалыгы регламенты, урман законнары нигезендэ

махсус сакланучы табигать территориясе турындагы нигезләмә, махсус сакланучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затларның жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртүе турында нигезләмәләр

10 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты турындагы белешмәләргә үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территориаль зонага билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре кулланылган шартта, рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләре тарафыннан мөстәкыйль рәвештә түбәндәге ысуллар белән гамәлгә ашырыла:

хокук иясе, рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турында гариза, хокукны билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлеген аерым территориаль зонага (Кагыйдәләрдән өзөмтәгә) кертү турында муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән белешмә белән, әгәр тиешле территориаль зона турында белешмәләр күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булмаса, кадастр исәбе органына мөрәжәгать итә;

хокук иясе жирле үзидарә органнарына мәгълүмат үзара хезмәттәшлеге тәртибендә жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты характеристикаларын үзгәртү турында белешмәләр жиберү өчен рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турындагы гариза белән мөрәжәгать итә.

3. Тиешле территория зонасы өчен шартлыча рөхсәт ителгән башка төргә кагылышлы рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм әлегә Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объекттыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалану төрләре исемлегендә булмаган барлык башка төрләре әлегә территориаль зона өчен рөхсәт ителмәгән булып тора һәм әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рөхсәт ителергә мөмкин.

6. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объекттыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү ШтК 39 статьясында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла. Физик яисә юридик зат жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объекттыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә йә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарга судта шикаять бирергә хокуклы

7. Территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителгән көннән алып аңа карата аны комплекслы үстерү турында карар кабул ителгән территорияне планлаштыру документларын раслау көненә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм (яисә) капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү рөхсәт ителми.

11 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлыча рөхсәт бирелүдә кызыксынучы физик яисә юридик зат (алга таба - файдалануның шартлы рөхсәт ителгән

төрөнә рәхсәт) Комиссиягә файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында гариза жибәрә. Файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турындагы гариза "Электрон имза турында" 2011 елның 6 апрелдәге 63-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - электрон имза белән имзаланган электрон документ) таләпләре нигезендә электрон имза рәвешендә жибәрелергә мөмкин

2. Файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты, әлеге статьяның нигезләмәләрен исәпкә алып, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә үткәрелүче гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш.

3. Жир кишәрлегенә яисә капитал төзелеш объектын файдалануның рәхсәт ителгән төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булган очракта, гавами тыңлаулар шундый тискәре йогынты куркынычына дучар булган жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлауларны оештыручы әлеге рәхсәт соратып алына торган жир кишәрлегә белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренән хокук ияләренә, аңа карата әлеге рәхсәт соратып алына торган жир кишәрлегә белән уртақ чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларының хокук ияләренә, һәм аңа карата әлеге рәхсәт соратып алына торган капитал төзелеш объектынның бер өлешә булган биналарның хокук ияләренә файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү мәсьәләсә буенча гавами тыңлаулар үткәрү турында хәбәрләр жибәрә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның файдалануның шартлы рәвештә рәхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жидә эш көненнән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре хақында бәяләмә нигезендә Комиссия, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәтне файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны жирле администрация башлыгына жибәрә.

7. Әлеге Кагыйдәләренң 11 статьясының 6 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә жирле администрация башлыгы мондый тәкъдимнәр кергән көннән алып өч көн эчендә мондый рәхсәтне файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт яисә мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм муниципаль берәмлекнең «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында (муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булганда) урнаштырылырга тиеш.

8. Файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү мәсьәләсә буенча гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнар мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат күтәрә.

9. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төре Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә Шәһәр төзелеш регламентына кертелгән очракта, шартлы рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырганнан соң, мондый затка файдалануның рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турындагы карар гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

9.1. Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының жирле үзидарә органынан үз белдегә белән төзелгән корылыманы ачыклау турында Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә жирле үзидарә органына хәбәр кергән көннән башлап, мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлегенә карата яисә мондый төзелешне жимергәнчә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчә, файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирүгә юл куелмый, әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының

«Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятенең башкарма органына, вазыйфай затка, дәүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм шушы хәбәрнамәне тапшырган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының жирле үзидарә органына үз белдеге белән төзелгән билгеләрнең булмавы йә ирекле корылманы жимерү турындагы дөгъваларны канәгатләндрүдән баш тарту яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карары законлы көченә керүе хакында хәбәр жибәрелгән очрактардан тыш.

10. Физик яисә юридик зат файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарга суд тәртибендә шикаять белдерергә хокуклы.

12 статья. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларынан читкә тайпылуга рөхсәт бирү тәртибе

1. Күләмнәре шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренә минималь күләмнәреннән кимрәк яисә төзелеш алып бару өчен конфигурацияләре, инженерлык-геологик яисә башка характеристикалары уңайсыз булган булган жир кишәрлекләренә хокук ияләре рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларынан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

1.1. Әгәр мондый тайпылыш рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларынан читкә тайпылу, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү өчен рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы, әгәр мондый тайпылыш конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан артмаган бер яисә берничә чик параметрга бер мәртәбә үзгәртү өчен кирәк булса.

2. Капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларынан тайпылу, техник регламентлар, норматив техник документлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлеге өчен рөхсәт ителә. Катларның иң чик саны, биналарның, корылмаларның чик биеклегенә һәм федераль яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрендә капитал төзелеш объектларының архитектур чिशелешләренә таләпләр өлешендә рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларынан тайпылу рөхсәт ителми.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларынан читкә тайпылуга рөхсәт алу белән кызыксынучы зат Комиссиягә мондый гариза жибәрә. Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларынан читкә тайпылуга рөхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларынан читкә тайпылуга рөхсәт бирү турында карар проекты мондый рөхсәт бирү турында гариза кәргән көннән алып унбиш эш көне эчендә эзерләнә һәм, әлегә Кагыйдәләренң 12 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларынан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәерү белән бәйлә чыгымнарны мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат күтәрә.

5. Гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә, рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларынан тайпылуга рөхсәт бирү турында карар проекты буенча Комиссия, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерли һәм аларны муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

6. Әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кәргән көннән жиде көн эчендә жирлек Башкарма комитеты житәкчесе рәхсәт бирү турында, рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

6.1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының жирле үзидарә органынан үз белдеге белән төзелгән корылманы ачыклау турында Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органына хәбәр кәргән көннән башлап, мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлегенә карата яисә мондый төзелешне жимергәнче яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнче, файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирүгә юл куелмый, әлеге хәбәрнамәне карау нәтижеләре буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятенә башкарма органына, вазыйфай затка, дәүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм шушы хәбәрнамәне тапшырган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының жирле үзидарә органына үз белдеге белән төзелгән билгеләргә булмавы йә ирекле корылманы жимерү турындагы дөгваларны канәгатьләндерүдән баш тарту яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карары законлы көченә керүе хакында хәбәр жибәрелгән очрактан тыш.

7. Физик яисә юридик зат рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларыннан тайпылуға рәхсәт яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарга суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

8. Әгәр мондый тайпылыш аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры килмәсә, рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға рәхсәт бирүгә юл куелмый.

IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын жирле үзидарә органнары тарафыннан эзерләү турында нигезләмәләр

13 статья. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр

1. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территорияләргә тотрыклы үстерүне тәмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, жир кишәрлекләргә чикләрен билгеләү, капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Капитал төзелеш объектын урнаштыру максатларында территорияне планлаштыру документларын эзерләү түбәндәге очрактан мәжбүри:

- федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектын урнаштыруға бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтияжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;

- кызыл линияләргә урнаштыру, үзгәртү яисә гамәлдән чыгару кирәк;

- жир законнары нигезендә жир кишәрлекләргә төзү территорияне ызанлау проекты нигезендә генә башкарылган очрактан, жир кишәрлекләргә төзүгә кирәк;

- капитал төзелеш объектын урнаштыру уртақ чиге булган ике һәм аннан да күбрәк муниципаль берәмлекләргә территорияләргә планлаштырыла (мондый капитал төзелеш объектын дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләргә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш һәм мондый капитал төзелеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләргә бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми);

- линия объектын төзү, реконструкцияләү планлаштырыла (линия объектын дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләргә урнаштыру планлаштырыла торган очрактан тыш һәм мондый линияле объектын урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләргә бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми). Россия

Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру документларын эзерләү таләп ителмәгән башка очраklar билгеләнергә мөмкин;

- линия объекты булмаган капитал төзелеш объектын махсус сакланылучы табигать территориясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә аның эшчәнлеген тәмин итү өчен кирәкле булган капитал төзелеш объектын урнаштыру планлаштырыла

- территорияне комплекслы үстерү планлаштырыла;

- «Күпфатирлы йортларны һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларын өлешле төздә катнашу турында һәм Россия Федерациясенең кайбер закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2004 елның 30 декабрдәге 214-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзү планлаштырыла».

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль зоналарның һәм (яисә) муниципаль районнарны территориаль планлаштыру схемаларында билгеләнгән Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (яисә) территорияләре территориаль планлаштыру схемаларында билгеләнгән планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементларына, жирлекләренә, шәһәр округларының генераль планнарына карата функциональ зоналарга, аның комплекслы һәм тотрыклы үсеше буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориягә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү һәм раслау, шулай ук территорияне планлаштыру документларын эзерләү үзенчәлекләре жирлек территориясенә карата Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45, 46 статьялары, Биектау муниципаль районы Уставы, «Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге уставы нигезләмәләрен исәпкә алып билгеләнә.

5. Бакчачылык яисә яшелчәчелек территориясен планлаштыру документларын эзерләү үзенчәлекләре «Гражданның тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 елның 29 июлдәге 217-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнә.

14 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрләре

1. Территорияне планлаштыру документлары төрләренә түбәндәгеләр керә:

- территорияне планлаштыру проекты;

- территорияне межалау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектын эзерләү планировка структурасы элементларын аерып чыгару, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырып үстерүнең характеристикаларын һәм чиратын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне межалау проектын эзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, территориаль зонаның һәм (яисә) муниципаль районны территориаль планлаштыруның билгеләнгән схемасы чикләрендә жирләрдән файдалану һәм (яисә) төзелеш алып бару кагыйдәләренә, жирлекнең, шәһәр округының генераль планы нигезендә функциональ зонаның, аның комплекслы һәм тотрыклы үсеше буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган территориянең генераль планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне межалау проектын эзерләү түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

1) төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә чикләре урынын билгеләү;

2) чикләрендә яңа капитал төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төзелеш территорияләре өчен кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, туктату, шулай ук территориясе чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге барлыкка килүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле рәвештә кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару өчен, территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү буенча эшчәнлек алып бару каралмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару өчен, мондый билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару гомуми файдаланудагы территориянең чикләрен үзгәртүгә генә китерә торган шартта.

5. Территорияне межалау проекты расланьрга тиешле төп өлештән һәм әлеге проектны нигезләү материалларыннан гыйбарәт.

6. Территорияне межалау проектларын эзерләү, территорияне планлаштыру документларын эзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә мондый инженерлык эзләнүләрен башкару таләп ителгән очракларда, инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла. Территорияне межалау проекты эзерләү максатларында әлеге территорияне планлаштыру проекты эзерләү өчен алынган инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен аларны үтәү көненнән алып биштән артык булмаган ел дәвамында файдалану рөхсәт ителә.

7. Территорияне межалау проекты эзерләгәндә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә чикләре урынын билгеләү эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен шәһәр төзелеше регламентлары һәм жир кишәрлекләрен бүлеп бирү нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр, техник регламентлар, Кагыйдәләр жыентыклары нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне межалау проекты эшләү чикләренә карата гамәлгә ашырылган очракта, чикләрендә әлеге схемада каралган жир кишәрлекләре яисә жир кишәрлекләре урнаштыру схемасының расланган схемасы нигезендә жир кишәрлекләре төзү каралган территориянең кадастр планында жир кишәрлекләре чикләренә урнашу урыны шушы территорияне межалау проектында күрсәтелгән жир кишәрлекләре чикләренә урнашу урынына туры килергә тиеш.

9. Тарихи жирлек территориясенә карата эзерләнгән территорияне межалау проектында Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау турындагы законнарда аларның сакланышын тәмин итү планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проекты белән расланган планлаштыру структурасының элементы яисә элементлары чикләрендә урнашкан территорияне межалау проекты аерым документ рәвешендә эзерләгәндә, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелми, моңа территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген төзүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле территорияне межалау проекты эзерләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару очрагы керми, мондый билгеләмәләр, кызыл сызыкларны үзгәртү гомуми файдаланудагы территориянең чикләрен үзгәртүгә китерә дигән шарт белән.

11. Территорияне планлаштыру документларына, эчтәлегенә, эзерләү һәм раслау тәртибенә карата гомуми таләпләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, 2010 елның 25 декабрдәге 98-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр

15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар кешенең уңайлы тормыш шартларына хокукларын, жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләренәң хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукый актлар нигезендә үткәрелә.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга түбәндәгеләр чыгарыла:

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проекты, Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне межалау проектлары;

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә рөхсәтләр бирү турындагы карарлар;

- рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе Биектау муниципаль районы халкына, Биектау муниципаль районы «Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге муниципаль берәмлеге халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, муниципаль берәмлек халкының жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын тәмин итүче башка чараларны, кабул ителгән карарларның нигезле булуын да кертәп, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижеләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Жәмәгать фикер алышуларны, гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыруның тәртибе һәм башка үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнгән.

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты яисә аларга үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар Кагыйдәләр проектының эзерләү Комиссиясе тарафыннан жирле администрация Башлыгы карары нигезендә уздырыла.

2. Кагыйдәләр проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар давамлылыгы мондый проект басылып чыккан көннән алып бер айдан артык булмаган вакыт тәшкил итә.

3. Конкрет территорияль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр кертү өлешендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, шулай ук территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар мондый шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория зонасы цикләрендә уздырыла.

4. Кагыйдәләр аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры китерелгән очракта, шулай ук әлегә Кагыйдәләрнең 19 статьясындагы 2 өлешендә 3-6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә күрсәтелгән ярашмауларны бетерү очрагында, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелми.

Конкрет территорияль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең элек билгеләнгән чик параметрларын үзгәртмичә бер мәртәбә үзгәртелгән очракта һәм (яисә) рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең конкрет территорияль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән бер яки берничә чик параметры ун проценттан артык булмаганча бер мәртәбә үзгәртелгәндә, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проектны эзерләү хакында карар кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлегә статьяның 4 өлешендә каралган Комиссия бәяләмәсен эзерләү таләп ителми.

17 статья. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар

1. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлегә Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турында карар проекты жәмәгать фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда фикер алышынырга тиеш. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булган очракта, гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычы янаган жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында үткәрелә.

4. Комиссия түбәндәге затларга шартлы рөхсәт ителгән төргә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жиберә:

- әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләре хокук ияләренә;

- әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән уртақ чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларының хокук ияләренә;

- әлеге рөхсәт соратып алына торган капитал төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә.

Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көннән дә соңга калмыйча жиберелә.

5. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру срогы жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып муниципаль берәмлек Уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтне алу белән кызыксынган физик яки юридик зат күтәрә.

7. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның рөхсәт ителгән төре шәһәр төзелеше регламентына жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә, шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат инициативасы буенча жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар уздырганнан соң кертелгән булса, мондый затка файдалануның рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карар жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

18 статья. Капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшүгә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар

1. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чикле параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турында карар проекты мондый рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән алып унбиш эш көне эчендә эзерләнә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясындагы 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, каралырга тиеш. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат күтәрә.

Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең цикле параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү белән бәйлә чыгымнарны мондый рөхсәт алу белән кызыксынучы физик яисә юридик зат күтәрә.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр

19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Әлеге Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 - 32 статьяларында каралган тәртиптә һәм нигезләрдә гамәлгә ашырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү мәсьәләсен карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренәң жирлекнең генераль планы һәм (яисә) муниципаль районны территорияль планлаштыру схемасының күрсәтелгән генераль планга һәм (яисә) территорияль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән туры килмәве;

1.1) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәжбүри булган Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә рөхсәт ителгән аэродром яны территориясендә урнашкан күчмәсез милек объектларыннан файдалануны чикләү очраklarын бетерү турында күрсәтмә керүе;

2) территорияль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керүе;

3) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренәң урнашу урыны турындагы белешмәләренәң күчмәсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренәң урнашу урынын тасвирлауга туры килмәве;

4) шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан, Бердәм дәүләт реестрындагы күчмәсез мөлкәтнең мондый зоналар, территорияләр чикләрендә күчмәсез мөлкәт объектларыннан файдалануның чикләүләре федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану чикләүләренәң туры килмәве;

5) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул ителү

7) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү урыннарын ачыклау.

3. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр Комиссиягә жиберелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очраklarда;

2) Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очраklarда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

3) Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре муниципаль районның жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очраklarда Биектау муниципаль районының жирле үзидарә органнары тарафыннан;

4) жирлекнең тиешле территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очрақларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

4.1) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү урыннары табылган очрақларда «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органнары тарафыннан;

5) физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә яки Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян салынса, жир кишәрлекләренәң һәм капитал төзелеш объектларының хақы кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренәң хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очрақларда;

6) Россия Федерациясе яисә аның устав (жыелма) капиталында Россия Федерациясе өлеше 50 проценттан артык тәшкит иткән яки устав (жыелма) капиталында өлешләренәң 50 проценттан артыгы әлегә юридик затка (алга таба - Россия Федерациясе тарафыннан билгеләнгән юридик зат) караган бүленеп чыккан жәмгыять тарафыннан төзелгән территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе Хөкүмәтә кабул иткән карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат тарафыннан;

7) Россия Федерациясе субъекты, муниципаль берәмлек яисә устав (жыелма) капиталында Россия Федерациясе субъекты, муниципаль берәмлек өлеше 50 проценттан артык тәшкит иткән, яисә устав (жыелма) капиталында өлешләренәң 50 проценттан артыгы шундый юридик затка (алга таба - Россия Федерациясе субъекты билгеләнгән юридик зат), яисә территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән затка ия бүлендек жәмгыять тарафыннан төзелгән, Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенәң югары башкарма органы, «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органы, алар территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе субъекты билгеләнгән һәм Россия Федерациясе субъекты кабул иткән, «Чернышевка авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирле администрациясе башлыгы тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән юридик зат тарафыннан.

3.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлешендә жирлек территориясендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын территориаль планлаштыру документларында каралган (линия объектларыннан тыш) урнаштыру мөмкинлегенә тәмин ителмәгән очрақта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенәң вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы вәкаләтле затка Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә күрсәтелгән объектларны урнаштыру максатында үзгәрешләр кертү турындагы таләпне юллы.

3.2. Әлегә Кагыйдәләренәң 19 статьясындагы 3.1 өлешендә каралган очрақта, вәкаләтле зат әлегә Кагыйдәләренәң 19 статьясындагы 3.1 өлешендә күрсәтелгән таләп алынган көннән алып утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне тәмин итә.

3.3. Әлегә Кагыйдәләренәң 19 статьясындагы 2 өлешендәге 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каралган очрақларда жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатларында, шулай ук капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүненәң элек билгеләнгән иң чик параметрлары үзгәртелмичә конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеш регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалану төрләре бер мәртәбә үзгәртелгән очрақта, һәм (яисә) капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешненәң, реконструкцияләүненәң конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеш регламентында билгеләнгән бер яисә берничә чик параметры бер тапкыр ун проценттан артмаган күләмдә үзгәртелгән очрақта, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткөрү, жирдән файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проектны кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлегә Кагыйдәләренәң 19 статьясындагы 4 өлешендә каралган Комиссияненәң бәяләмәсен әзерләү таләп ителми;

3.4. Территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыру максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очрақта, шул исәптән

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындагы 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр территорияне комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проектын раслаган көннән алып туксан көннән дә соңга калмыйча кертелергә тиеш.

3.5. Муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү урыннарын ачыклауга бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү мондый урыннар ачыкланган көннән алып алты ай дәвамында гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп ителми.

4. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәреш кертү турында тәкъдимнәр кәргән көннән алып егерме биш көн эчендә бәяләмә эзерли, анда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу хакында тәкъдимнәр кертелгән булырга тиеш, һәм бу бәяләмәне Башкарма комитет житәкчесенә жиберә.

4.1. Әлеге кагыйдәләренә аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

5. «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгы, Комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләренә исәпкә алып, егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш кертү турында проектны эзерләү хакында яисә, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, әлеге кагыйдәгә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу хакында карар кабул итә һәм мөрәжәгать итүчеләргә мондый карарның күчәрмәсен жиберә.

5.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү жирле үзидарәнен вәкиллеке органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган очракта, жирле үзидарәнен вәкиллеке органына жиберелгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект күрсәтелгән орган утырышында якындагы утырышта уздырылган көннән дә соңга калмыйча каралырга тиеш.

6. «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимият органыннан әлеге Кагыйдәләренә 19 статьясындагы 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмә кәргәннән соң жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында карар кабул итәргә тиеш. Әлеге Кагыйдәләренә 19 статьясындагы 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәгә вәкаләтле зат судка шикаять бирергә мөмкин.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының жирле үзидарә органыннан үз белдеге белән төзелгән корылманы ачыклау турында Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органына хәбәр кәргән көннән башлап, мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлегенә карата яисә мондый төзелешне жибергәнче яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнче, файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирүгә юл куелмый, әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятенә башкарма органына, вазыйфай затка, дәүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм шушы хәбәрнамәне тапшырган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының жирле үзидарә органына үз белдеге белән төзелгән билгеләренә булмавы йә ирекле корылманы жиберү турындагы дөгъваларны канәгатьләндерүдән баш тарту яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карары законлы көченә керүе хакында хәбәр жиберелгән очрактан тыш.

8. Әлеге Кагыйдәләренә 19 статьясындагы 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган очрактарда мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны, территорияләре чикләрен билгеләүгә вәкаләтле федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле дәүләт хакимиятенә башкарма органы яисә жирле үзидарә органы вәкаләтле затка жирләрдән файдалану һәм территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән,

федераль эһемияттэге тарихи жирлеклэр территориялэрэннэн, региональ эһемияттэге тарихи жирлеклэр территориялэрэннэн фэйдалануның махсус шартлары булган зоналар чиклэрен аерып алу, мондый зоналар, территориялэр чиклэрендэ жир кишэрлеклэрэннэн һәм капитал төзелеш объектларыннан фэйдалануны чикләүне билгеләү турындагы таләпне жиберә.

9. Әлеге Кагыйдәләрнең 19 статьясындагы 8 өлөшөндә каралган таләп кергән очракта, территориядән фэйдалануның махсус шартлары булган зонаның гамәлдә булуын билгеләү, үзгәртү яисә туктату турында, мәдәни мирас объекты территориясә чикләре турында йә әлеге Кагыйдәләрнең 19 статьясындагы 2 өлөшөндәге 3 - 5 пунктларында каралган жирләрден фэйдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрәнә үзгәрешләр кертү өчөн нигезләрне ачыкланган көннән алып, вәкаләтле зат, мондый таләп нигезендә аларны төгәлләштерү юлы белән, жирләрден фэйдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрәнә үзгәрешләр кертүне тәмин итәргә тиеш. Шулу вакытта әлеге Кагыйдәләрнең 19 статьясындагы 8 өлөшөндә каралган таләп нигезендә аларны төгәлләштерү максатларында жирләрден фэйдалану һәм төзелеш кагыйдәләрәнә үзгәрешләр раслау таләп ителми.

10. Территорияләрден, мәдәни мирас объектлары территориялэрэннэн, федераль эһемияттэге тарихи жирлеклэр территориялэрэннэн, региональ эһемияттэге тарихи жирлеклэр территориялэрэннэн фэйдалануның махсус шартлары булган зоналар чиклэрен чагылдыру, мондый зоналар, территориялэр чиклэрендэ жир кишэрлеклэрэннэн һәм капитал төзелеш объектларыннан фэйдалануны чикләүне билгеләү максатларында әлеге Кагыйдәләрнең 19 статьясындагы 9 өлөшө нигезендә жирләрден фэйдалану һәм төзелеш кагыйдәлэрэн төгәлләштерү чоры әлеге Кагыйдәләрнең 19 статьясындагы 8 өлөшөндә каралган таләп кергән көннән алып, территориядән фэйдалануның махсус шартлары булган зонаның, мәдәни мирас объекты территориясә чикләре турында белешмәләрне билгеләү, үзгәртү яисә туктату турында йә жирдән фэйдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрәнә үзгәрешләр кертү өчөн әлеге Кагыйдәләрнең 19 статьясындагы 2 өлөшөндәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләмәлэр ачыкланган көннән алып алты айдан артмаска тиеш.

VII БҮЛӨК. Жирдән фэйдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләлэрэн жайга салу турында нигезләмәлэр

20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчөмсөз мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территориаль зоналар чикләре турында күчөмсөз мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрына белешмәлэр кертү кагыйдәләрә "Күчөмсөз милекне дәүләт теркәве турында" 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 32, 34 статьясы нигезләмәләрә белән билгеләнә.

2. Әлеге Кагыйдәлэр белән чикләре күчөмсөз мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрында булган жир кишэрлекләрә, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләрнең чикләре урынын билгеләүдә хаталарны исәпкә алып билгеләнгән территориаль зоналар билгеләнә.

Бердәм дәүләт күчөмсөз мөлкәт реестрында белешмәләрә булмаган торак пунктлар чиклэрәнә карата аларның чиклэрен билгеләүдәге хаталар исәпкә алынмый.

**«САУФ-ГРУПП»
ЖАВАПЛИЛЫГЫ
ЧИКЛЭНГЭН
ЖӘМГЫЯТЬ**

РФ, Татарстан Республикасы;
420080, Казан ш, Ибраһимов ур, 32А й.; оф. 4
Тел. +7 (917) 919-40-45; E-mail: south-group@mail.ru
ИНН/ КПП 1658230816/165801001
ОГРН 1211600015164

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ЧЕРНЫШЕВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ**

**ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ**

2 том

**ШӘһӘР ТӨЗЕЛЭШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ
ШӘһӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ**

2023

ЭЧТӨЛӨК

VIII БҮЛӨК. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары	27
21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Территориаль зоналар	27
22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре	31
23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр .....Ошибка! Закладка не определена.	
III КИСӘК. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	33
IX БҮЛӨК. Шәһәр төзелеше регламентлары .....Ошибка! Закладка не определена.	
24 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы	33
25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары .....Ошибка! Закладка не определена.	
25.1 Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрдәре .....Ошибка! Закладка не определена.	
25.2. Индивидуаль торак төзелеше зоналары шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)	39
25.3. Аз катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2)	43
25.4. Урта катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж3)	45
25.5. Күпфункционале ижтимагый-эшлекле төзелеш зоналары шәһәр төзелеше регламенты (ОД)	53
25.6. Транспорт инфраструктурасы зоналары шәһәр төзелеше регламенты (Т)	54
25.7. Инженерлык инфраструктурасы зоналары шәһәр төзелеше регламенты (И)	61
25.8. III класслы хәвефлеләктәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2)	63
25.9. IV-V класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П3)	65
25.10. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС).	45
25.11. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше (СХ2)	67
25.12. Авыл хужалыгы файдалануындагы зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ3)	72
25.13. Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4)	74
25.14. Табигать ландшафтлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Р1)	76
25.15. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Р3)	78
25.16. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СН1)	80
26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр	83
27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр .....Ошибка! Закладка не определена.	
28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре	85
X БҮЛӨК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр .....Ошибка! Закладка не определена.	
29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр .....Ошибка! Закладка не определена.	
29.1. Гомуми нигезләмәләр .....Ошибка! Закладка не определена.	
29.2. Су белән тәэмин итү чыганаclarын саклауның санитар зоналары	89
29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары .....Ошибка! Закладка не определена.	
29.4. Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналары .....Ошибка! Закладка не определена.	
29.5. Элемтә линияләре һәм корылмаларының сак зоналары .....Ошибка! Закладка не определена.	
29.6. Газүткәргечләр һәм газ белән тәэмин итү системалары сак зоналары .....Ошибка! Закладка не определена.	
29.7. Сак зоналары һәм магистраль торбаүткәргечләргә кадәр минималь ераклыктагы зоналар .....Ошибка! Закладка не определена.	

29.8. Аэродром яны территориясе	Ошибка! Закладка не определена.
29.9. Предприятиеләр, корылмалар һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары	106
29.10. Автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл бие полосалары	107
30 статья. Махсус сакланучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	109
31 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү	111
XI БҮЛЕК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәп күрсәткеләре һәм мондый объектларның халык өчен территорияль мөмкин булган максималь күләменә исәп-хисап күрсәткеләре	112

СОСТАВ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫНЫҢ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү документлары составына керә:

Кереш

1. Текст өлеше түбәндәге составта:

- 1 нче том. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану тәртибе һәм үзгәрешләр кертү тәртибе;

- 2 нче том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеш регламентлары.

2. График өлеше түбәндәге составта:

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территорияль зоналар,

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

3. Кушымта:

- Территорияль зоналар чикләре турында белешмәләр.

II КИСӘК. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ

VIII БҮЛЕК. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары

21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Күрсәтелгән картада территориаль зоналарның чикләре һәм аларның код билгеләре сурәтләнгән - территориаль зона төре индексы һәм билгеләнгән территориаль зона номеры.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 8 статьясындагы 1 Томы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Әлеге Кагыйдәләр белән территориаль зоналарның һәр төре өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул бер төрнең билгеләнгән барлык территориаль зоналарына карата гамәлдә була.

Территориаль зоналар төрләрен билгеләү өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территориаль зона төре индексы	Территориаль зона төре исеме
Ж1	Индивидуаль торак төзелеш зонасы (Ж1)
Ж2	Аз катлы торак төзелеш зонасы (Ж2)
Ж3	Урта катлы торак төзелеш зонасы (Ж3)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы (ОД)
Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)
И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
П2	III класслы куркыныч житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2)
П3	IV-V класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зонасы (П3)
КС	Коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)
СХ2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)
СХ3	Авыл хужалыгы файдалануы зонасы (СХ3)
СХ4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)
Р1	Табигать ландшафтлары зонасы (Р1)
Р3	Ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (Р3)
СН1	Зиратлар урнаштыру зонасы (СН1)

Әлеге Кагыйдәләр кысаларында аның исемен яисә индексын билгеләү өчен куллану бертөрле мәгънәгә ия.

3. Билгеләнгән территорияль зоналарны идентификацияләү өчен территорияль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территорияль зона исеме түгәрәк жәяләр эчендә төзелгән территорияль зона төре индексын һәм билгеләнгән территорияль зона номерларын үз эченә алган территорияль зона төре исемнән тора.

Территория зонасы индексы территорияль зона төренә индексына туры килә. Территория зоналарына карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында «территорияль зона индексы» һәм «территорияль зона индексы» терминнарын куллану бер мәгънәгә ия. Бер үк төрле индекс булган барлык территорияль зоналар өчен гомуми шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында түбәндәге территорияль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Территорияль зона исеме	Зонаның урнашкан урыны
1-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Чернышевка ав.
1-2	Ж2	Аз катлы торак төзелеше зонасы (Ж2) №1-2	Чернышевка ав.
1-3	Ж3	Урта катлы торак төзелеше зонасы (Ж3) №1-3	Чернышевка ав.
1-4	ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы (ОД) №1-4	Чернышевка ав.
1-5	Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т) №1-5	Чернышевка ав.
1-6	И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И) №1-6	Чернышевка ав.
1-7	П2	III класслы куркыныч житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2) №1-7	Чернышевка ав.
1-8	П3	IV-V класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зонасы (П3) №1-8	Чернышевка ав.
1-9	КС	Коммуналь-склад объектлары зонасы (КС) №1-9	Чернышевка ав.
1-10	Р3	Ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (Р3) №1-10	Чернышевка ав.
2-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №2-1	Ивановка ав.
3-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №3-1	Каймар ав.
3-2	ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы (ОД) №3-2	Каймар ав.
3-3	Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т) №3-3	Каймар ав.
3-4	Р1	Табигать ландшафтлары зонасы (Р1) №3-4	Каймар ав.
4-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №4-1	Яңа Мамонино ав.
5-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №5-1	Иске Тура ав.
6-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №6-1	Шушар ав.
6-2	Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т) №6-2	Шушар ав.

7-1	ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы (ОД) №7-1	Чернышевка аж
7-2	Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т) №7-2	Чернышевка аж
7-3	И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И) №7-3	Чернышевка аж
7-4	ПЗ	IV-V класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зонасы (ПЗ) №7-4	Чернышевка аж
7-5	СХ2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2) №7-5	Чернышевка аж
7-6	СХ3	Авыл хужалыгы файдалануы зонасы (СХ3) №7-6	Чернышевка аж
7-7	СХ4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4) №7-7	Чернышевка аж
7-8	Р1	Табигать ландшафтлары зонасы (Р1) №7-8	Чернышевка аж
7-9	СН1	Зиратлар урнаштыру зонасы (СН1) №7-9	Чернышевка аж

: Территория зонасын билгеләү өчен әлеге Кагыйдәләр кысаларында аның исемен яисә номерын куллану бертигез әһәмиятле.

4. Билгеләнгән территорияль зоналарның чикләре бер яки аннан да күбрәк чикләре контурларыннан торырга мөмкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк төрле индекс һәм территорияль зона номеры булган территорияль зоналарның чикләре контурлары бер күпконтурлы территорияль зонага керә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк төрле индекс булган территорияль зоналарның чикләре, әмма территорияль зоналарның төрле номерлары бер төрдәге төрле территорияль зоналарга керә.

5. Мәжбүри тәртиптә чикләре һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән территорияль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук күрсәтелде:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр;

- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр;

- барлык жир кишәрлегенә карата билгеләнгән территория зонасы регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишәрлегенән яисә аның өлешенән) фактта яисә планлаштырып файдалану территорияләре.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы текст тамгалары (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр:

Индексы	Исеме
ЛО	Линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре

1) Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр:

Индексы	Исеме
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир өсте сулары белән капланган жирләр
СХ	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре
ООПТ	Махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре

2) Жирлөрдөн фактта яисэ планлаштырылган файдалану территориялөре:

Индексы	Исеме
Ж1-Ф	Индивидуаль торак төзелеше зонасы регламенты нигезендэ жирлөрдөн фактта файдалану территориясе (Ж1)
ОД-Ф	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона регламенты нигезендэ жирлөрдөн факттагы файдалану территориясе (ОД)
СХ2-Ф	Авыл хужалыгы билгеленешендөге объектлар зонасы регламенты нигезендэ жирлөрдөн факттагы файдалану территориясе (СХ2)
СХ3-Ф	Авыл хужалыгы куллану зонасы регламенты нигезендэ жирлөрдөн факттагы файдалану территориясе (СХ3)
СН1-Ф	Зиратлар урнаштыру зонасы регламенты нигезендэ жирлөрдөн факттагы файдалану территориясе (СН1)

Күрсөтелгән жирлөр һәм территорияләр территориаль зоналар булып тормый, әлеге жирлөр һәм территорияләр чикләре турында белешмәләр әзерләнми һәм күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр билгеләнә, мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта. Мондый территорияләрнең чикләре бер яисә берничә территориаль зона чикләрендә билгеләнә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген чикләрендә ачыкланмады, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәде.

22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырыла, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануга өстәмә чикләүләр сала.

2. Әлеге Төмнүн 29 статьясының 29.1 өлеше нигезләмәләренә ярашлы рәвештә, әлеге Кагыйдәләр кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленәләр: билгеләнгән, билгеләнүгә планлаштырылган, ориентир.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентир зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Әлеге зоналарның якинча чикләре жирлекнең генераль планы нигезләү материаллары составына керә торган генераль планы карталарында чагылдырылырга мөмкин.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелешен зоналаштыруны картадан алу мәгълүмати-белешмә характерда була. Территориянең махсус шартлары планлаштырылган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләре хокук ияләре мондый зоналар өчен билгеләнгән чикләүләрнең гамәлдә булуын суд тәртибендә дөгъваларга хокуклы.

2. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары, аларның характеристикалары законнарда, башка норматив хокукий актларда билгеләнгән куллану режимына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары әлеге Кагыйдәләргә туры килми дип санала.

3. Күрсәтелгән Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләреннән тыш, мәдәни мирас объектларының, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектларның, тарихи жирлекләр территорияләре чикләренен урыны чагылдырыла.

23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләргә мәжбүри кушымта итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвирламасы, Бердәм дәүләт күчәмсез мөлкәт реестрын алып бару өчен кулланыла торган координаталар системасында әлеге чикләренен характерлы нокталарының координаталары исемлегә булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр тора.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасын әзерләргә хокуклы. Әлеге Кагыйдәләр проектын эшләү кысаларында территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасы әзерләнмәгән һәм территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләргә кертелмәгән.

2. Территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр түбәндәгеләр рәвешендә бирелгән:

1) Дәүләт теркәве, кадастр, һәм картография федераль хезмәтенен 2022 елның 26 июлендәге П/0292 номерлы боерыгы белән расланган «Торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус саклана торган табигать территорияләре, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре урнашу урынының график тасвирламасы формасын, торак пунктлар, территориаль зоналар урынының текстлы тасвирламасы формасын, торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус саклана торган табигать территорияләре, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның характерлы нокталары координаталарын билгеләүнең төгәллегенә, торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус саклана торган табигать территорияләре, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре турында белешмәләрне үз эченә алган электрон документ форматына таләпләрне билгеләү турында» нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән жирлекнең территориаль зоналары чикләре турында белешмәләр булган PDF форматындагы электрон документ;

2) территориаль зоналар чикләре турында белешмәләрне Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрына кертү өчен кирәкле XML форматындагы электрон документлар рәвешендә.

I IX БҮЛЕК. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

I КІССТІЯ ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

1. Жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капиталъ төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бөтен нәрсә кебек үк Шәһәр төзелеш регламентында жир кишәрлекләренен хокукый режимы билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеш регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан гамәлдәгә һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренен бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләрен;

3) генераль план белән билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларны планлаштырылган үстерүнең характеристикаларын;

4) территориаль зоналар төрләрен;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләрен.

3. Шәһәр төзелеш регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына кагыла.

4. Шәһәр төзелеш регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлашу режимы турында карар кабул ителгән территорияләр чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм/яисә линия объектлары биләгән;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Тарихи торак пунктлар, истәлекле урыннар, дөвалау-сәламәтләндерү жирләре һәм курортлар, территорияләрне куллануның аерым шартлары булган зоналар территорияләренә карата шәһәр төзелеш регламентлары Россия Федерациясе законнарына ярашлы рәвештә билгеләнә.

6. Шәһәр төзелеш регламентлары урман фонды жирләре, жир өсте сулары белән капланган жирләр, запас жирләр, аеруча саклана торган табигый территорияләр (дөвалау-сәламәтләндерү жирләре һәм курортлардан тыш), авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре, махсус икътисади зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре өчен билгеләнми.

7. Тиешле территорияль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына карата шәһәр төзелеше регламентында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишәрлекләренәң иң чик (минималъ һәм (яисә) максималъ күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнәң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнәң иң чик параметрлары;

3) Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр;

4) территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган территорияль зона чикләрендә шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән очракта, территориянәң коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешнәң минималъ рөхсәт ителгән дәрәжәсенәң исәпләнгән күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территорияль керү мөмкинлегенәң максималъ рөхсәт ителгән дәрәжәсенәң исәпләнгән күрсәткечләре.

8. Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның төп төрләрен билгеләү шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән һәр территорияль зонага карата мәжбүри булып тора.

9. Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә һәм шартлы рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын куллануга карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән ярдәмче төрне төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына куллану рөхсәт ителми.

10. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төр файдалануга үзгәртү, әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламентына ярашлы рәвештә башкарыла.

11. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан хокук ияләре тарафыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре өстәмә рөхсәтсез һәм килешмичә мөстәкыйль сайлана.

12. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясына ярашлы рәвештә әлегә Кагыйдәләр белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

13. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрдә урнашкан жир участокларыннан һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый куллануның башка төренә үзгәртү турында карарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

14. Линияле объектларны (федераль һәм региональ әһәмияткә ия гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы автомобиль

юлларыннан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мэгълүмат һәм геодезик тамгаларны урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә генә рөхсәт ителә.

15. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Росреестрның 10.11.2020 № П/0412 “Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында” (алга таба - Классификатор) боерыгы белән билгеләнә. Күрсәтелгән классификатор рөхсәт ителгән файдалану төрләре атамаларын, аларның кодларын (санлы билгеләре) һәм жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлауны үз эченә ала. Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең текстлы исеме һәм аның коды (санлы билгеләнеше) бертөрле мэгънәгә ия.

16. Жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре, шул исәптән аларның майданы;

2) катларның чик саны һәм биналарның, корылмаларның чик биекlege;

3) жир кишәрлеге чикләрендә төзелеш алып баруның максималь проценты, ул жир кишәрлегенең бөтен майданына төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар майданы нисбәте буларак билгеләнә;

4) биналарны, төзелешләрне, корылмаларны мөмкин кадәр урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр.

17. Жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары кагыйдәләр, техник регламентлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, санитария кагыйдәләре тарафыннан иң чик параметрларга карата катгыйрак таләпләр каралмаган очракларда кулланыла.

18. Жир кишәрлегенең минималь күләменә (майданына) чикләүләр бер хокук иясе карамагындагы бер үк төрле рөхсәт ителгән файдалану төре булган катнаш жир кишәрлекләренә кагылмый.

19. Катларның чик саны бинаның жир өстендәге барлык катларын, мансардны да кертеп, шулай ук цоколь катны, әгәр цоколь катның каплам өсте планлаштыровка билгесе дәрәжәсеннән кимендә 2 метрга югарырак күтәрелсә, үз эченә ала.

19.1. Классификаторның 6.8 коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен корылмаларның (антенна-мачта) иң чик биекlege билгеләнергә тиеш түгел.

20. Жир кишәрлеген төзүнең максималь проценты жир кишәрлегендә урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның майданын, ясылыклы корылмалардан һәм жир кишәрлеге өслегендәге (объектның жир асты өлеше) капитал төзелеш объектларыннан тыш, исәпкә ала.

21. Территориаль зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бертөсле төрләре булган, әмма жир кишәрлекләренең төрле чик (минималь һәм (яисә) максималь)

күлөмнөре белән һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләү иң чик параметрлары белән һәм мондый күлөмнәр һәм параметрларның катнашмалары булган ярдәмче зоналар билгеләнергә мөмкин.

25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеш регламентлары

Шәһәр төзелеш регламентлары территориаль зонаның һәр төрөнә карата билгеләнә. Территория зонасының һәр төрөнә шәһәр төзелеш регламентының гамәли көчә әлегә төрдәге барлык билгеләнгән территориаль зоналарга кагыла.

25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрөн сайлап алу төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күренешкә өстәмә рәвештә генә мөмкин, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күлөмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өчен жир кишәрлекләре чикләреннән минимал чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төр белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеш регламентында рөхсәт ителгән файдалануның әлегә төрне Классификаторда тасвирлау нигезендә конкрет төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән ярдәмче төрләре күрсәтелми.

Вспомогательные виды разрешенного использования земельных участков и объектов капитального строительства; коды основных или условно разрешенных видов, для которых устанавливается вспомогательный вид использования, и предельные параметры разрешенного строительства, реконструкции объектов капитального строительства для вспомогательных видов:

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төр коды	Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төр исеме	Файдалануның ярдәмче төр билгеләнә торган төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләре кодлары	Капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары	
			катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	төзелешнең максимал проценты
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13	билгеләнми	билгеләнми
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэмин итү	1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13	билгеләнми	билгеләнми
1.19	Печән чабу	1.8	билгеләнми	билгеләнми
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	1.8	билгеләнми	билгеләнми
2.7.1	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5, 2.6, 4.1, 4.2, 4.3, 4.7, 4.8.1, 4.10,	1 кат/4,5 м	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре коды	Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре исеме	Файдалануның ярдәмче төре билгеләнә торган төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләре кодлары	Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары	
			катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	төзелешнең максималь проценты
		5.1.1, 5.1.2		
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	1.7-1.18, 2.1.1; 2.4, 2.5; 2.7.1	билгеләнми	билгеләнми
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	2.1.1, 2.5, 3.2.4, 4.7	билгеләнми	билгеләнми
3.2.4	Тулай торақлар	3.5.2, 6.12	билгеләнми	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	2.1.1; 2.5; 2.6, 3.2.4, 4.2, 4.4, 4.7	билгеләнми	билгеләнми
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә объектлары	3.6.2, 4.2, 4.8.1	билгеләнми	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.6.2, 3.10.1, 4.6, 4.7, 4.8.1, 4.10, 5.1.1, 5.2.1, 6.4, 6.6, 6.9, 6.12, 7.1.2, 7.2.2, 7.3, 7.4, 9.3	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	3.6.2, 4.2, 4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.1.1, 5.2.1, 7.1.2, 7.2.2, 7.3, 7.4, 9.2.1, 9.3	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Хезмәт гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.2, 3.2.4, 3.3, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.5.1, 3.5.2, 3.6.1, 3.6.2, 3.7, 3.7.1, 3.7.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.1, 3.9.2, 3.9.3, 3.10.1, 3.10.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8.1	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.2, 4.9.1.4	1 кат/5 м	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	4.9.1.1, 4.9.1.2, 4.9.1.3	1 кат/5 м	билгеләнми
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйльләнгән тәэмин итү	4.2, 4.7, 5.2.1	билгеләнми	билгеләнми
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү майданчыклары	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	билгеләнми	билгеләнми
5.1.4	Спорт белән шөгыйльләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	билгеләнми	билгеләнми
5.4	Аз үлчәмле суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.1.5, 5.2.1, 9.2.1, 11.0, 11.1	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре коды	Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре исеме	Файдалануның ярдәмче төре билгеләнә торган төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләре кодлары	Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары	
			катларның чик саны һәм төзелешнең чик биекlege	төзелешнең максималь проценты
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	5.2.1, 9.2.1	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13, 11.0, 11.1	билгеләнми	билгеләнми

25.2. Индивидуаль торак төзелеше зоналары шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Индивидуаль торак төзелеше зоналары шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Ж1 индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Индивидуаль торак төзелеше зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен билгеләнгән:

- индивидуаль торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен билгеләнгән йорт яны жир кишәрлекләре белән аерым торучы торак йортларны;
- блокланган торак йортларны;
- аз катлы торак йортларны (дүрт катка кадәр, мансардны да кертеп).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым торган, өстәп төзелгән яисә кушып төзелгән объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, культ биналарын, автомобиль транспорты стоянкаларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданның яшәвенә бәйле һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаган объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

2.1, 2.2 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре булган жир кишәрлекләрен төзөгәндә (шул исәптән, бүлү яки бүлеп бирү юлы белән), урам фронты (узу юлы) буйлап жир кишәрлегенәң минималь киңлегә 20 метрдан да ким булмашка тиеш; 2.3 коды белән – 15 м дан ким түгел.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) ягыннан жир кишәрлегә чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен катларның иң чик саны һәм иң чик биеклегә төп биналарга, төзелмәләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклегә - яссы түбә башына кадәр 3,5 м, кыек түбә очына кадәр 4,5 м.

Индивидуаль торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны кабул итәргә кирәк:

- участок чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (йөрү юлы) – 5 метрдан ким булмаган;
- кишәрлек чикләреннән алып хужалык корылмаларына кадәр - 1 метрдан ким булмаган;
- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;
- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;
- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәэмин итү чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким булмаган.

Блокланган һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (йөрү юлы) - 2.3 коды өчен кимендә 5 метр;
- 2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзөклөрү);

- шул ук биналарның торак бүлмәләре тәрәзәләре белән озын яклары һәм арт яклары арасында - 10 метрдан да ким булмаган.

Гомуми файдаланудагы майданчыклар торак һәм жәмәгать биналарыннан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен майданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;
- өлкәннәр өчен ял итү майданчыгыннан - 10 м;
- автомобиль кую майданчыкларыннан - 10 м;
- спорт белән шөгыльләнү өчен майданчыктан 10 метрдан 40 метрга кадәр;
- хужалык максатлары өчен майданчыктан - 20 м;
- калдыклар өчен контейнерлар булган майданчыклардан 20 м дан 100 м га кадәр.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, барлык ярдәмче корылмаларны урамнар ягыннан урнаштыру рөхсәт ителми.

Коймаларның максималь биеккә 2.1, 2.2, 2.3 кодлы рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен инсоляцияне исәпкә алып – 2,0 м, 2.1.1- код белән – 1.5 м. Чиктәш участкалар арасындагы коймалар материалы һәм тибы, яшелчә бакчалары биләгән өлештә –челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган тоташ булмаган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеккә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләр е чикләреннән минималь чигенү ләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1	Индивидуаль торак төзелеше өчен	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5 м/3 м
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны кишәрлеге)	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5 м/3 м
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – 2500 кв.м.	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5 м/3 м
3.4.1	Амбулатор поликлина хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	10/ билгеләнми
3.8	Ижтимагый идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8.1	Дәүләт идарәсе	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен ин чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1.1	Аз катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	4 кат (мансард кертеп) / 15 м	40 %	5 м/3 м
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	кат (мансард кертеп)
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/4,5 м	билгеләнми	билгеләнми
2.7.2	Гаражларны үз ихтыяжлары өчен урнаштыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.4	Тулай тораклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен ин чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
	объектлары				
3.7	Дини файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тээмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобильләр ремонтлау	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.2	Транспорт чаралары стоянкалары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
13.1	Яшелчә бакчачылыгы алып бару	мин. – 600 кв. м. макс. – 5000 кв. м.	0/0	0%	билгеләнми
13.2	Бакчачылык алып бару	мин. – 400 кв. м. макс. – 1000 кв. м.	3 кат/10 м	20 %	5 м/3 м
14.0	Аз катлы торак комплексында индивидуаль торак йортлар милекчеләренен гомуми мөлкәте составына керүче жир кишәрлекләре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенен урам һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишэрлеклэреннэн һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләрә өчен әлегә [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пункттында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләрә нигезендә билгеләнә.

Әлегә пунктта каралган жир кишэрлекләрәненң иң чик (максималь һәм минималь) күләмнәрә гражданнарға әлегә кагыйдәләр расланганнан соң бирелә торган жир кишэрлекләрәнә (яңа бүлеп бирелә торган жир кишэрлекләрәнә) кагыла дип билгеләргә.

Әлегә пунктта каралган жир кишэрлекләрәненң иң чик (максималь һәм минималь) күләмнәрә гражданнарға аренда хокукларында бирелгән һәм алар тарафыннан әлегә кагыйдәләр расланганчыга кадәр гамәлдәге кануннарда билгеләнгән тәртиптә милеккә сатып алына торган жир кишэрлекләрәнә кагылмый дип билгеләргә.

Гражданнарның фактта файдалануындагы яисә әлегә кагыйдәләр расланганчыга кадәр бирелгән төзелә торган жир кишэрлегенң күләме иң чик минималь күләмнәрдән кимрәк йә әлегә пунктта каралган иң чик максималь күләмнәрдән артып киткән очрақларда, әлегә жир кишэрлегә өчен аның күләмнәрә тиешенчә минималь яисә максималь чик күләмнәрдә була.

Иң югары күләмнәрдән артып киткән жир кишэрлекләрә, нормадан артып киткән кишэрлекненң бер өлешә мөстәкыйль жир кишэрлегә буларак формалаша алмаганда һәм кызыксынган катнаш жир кулланучыларының ризалыгы шарты белән, иң чик күләмнәрдә искәrmә булып тора.

Шәһәр төзелешә регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишэрлекләрәненң чик (минималь) күләмнәрә түбәндәге очрақларда кулланылмый:

- дөүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишэрлеген һәм хосусый милектәге жир кишэрлекләрән янадан бүлү юлы белән жир кишэрлегә төзү;

- гамәлдәге күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишэрлегә барлыкка килү һәм мәйданы жир кишэрлекләрәненң иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишэрлеген төзү мөмкинлегә булмаганда.

25.3. Аз катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2)

Аз катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Ж2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Аз катлы торак төзелеше зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен билгеләнгән:

- аз катлы торак йортларны (дүрт катка кадәр, мансардны да кертеп);
- блокланган торак йортларны.

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым торган, өстәп төзелгән яисә кушып төзелгән объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, культ биналарын, автомобиль транспорты стоянкаларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданның яшәвенә бәйлә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаган объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

2.1, 2.2 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре булган жир кишәрлекләрен төзегәндә (шул исәптән, бүлү яки бүлөп бирү юлы белән), урам фронты (узу юлы) буйлап жир кишәрлегенә минималь киңлеге 20 метрдан да ким булмаска тиеш; 2.3 коды белән – 15 мдан ким түгел.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) ягыннан жир кишәрлеге чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен катларның иң чик саны һәм иң чик биеклегә төп биналарга, төзелмәләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклегә - яссы түбә башына кадәр 3,5 м, кык түбә очына кадәр 4,5 м.

Индивидуаль торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыктарны кабул итәргә кирәк:

- участок чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (йөрү юлы) – 5 метрдан ким булмаган;

- кишәрлек чикләреннән алып хужалык корылмаларына кадәр - 1 метрдан ким булмаган;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәэмин итү чыганагына кадәр ара (көе) - 25 метрдан да ким булмаган.

Блокланган һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыктарны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (йөрү юлы) - 2.3 коды өчен кимендә 5 метр;

- 2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук биналарның торак бүлмәләре тәрәзәләре белән озын яклары һәм

арт яклары арасында - 10 метрдан да ким булмаган.

Гомуми файдаланудагы майданчыклар торак һәм жәмәгать биналарынан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен майданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;
- өлкәннәр өчен ял итү майданчыгынан - 10 м;
- автомобиль кую майданчыкларынан - 10 м;
- спорт белән шөгыльләнү өчен майданчыктан 10 метрдан 40 метрга кадәр;
- хужалык максатлары өчен майданчыктан - 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлар булган майданчыклардан 20 м дан 100 м га кадәр.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, барлык ярдәмче корылмаларны урамнар ягыннан урнаштыру рөхсәт ителми.

Коймаларның максималь биекlege 2.1, 2.2, 2.3 кодлы рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен инсоляцияне исәпкә алып – 2,0 м, 2.1.1- код белән – 1.5 м. Чиктәш участкалар арасындагы коймалар материалы һәм тибы, яшелчә бакчалары биләгән өлештә –челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган тоташ булмаган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1.1	Аз катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	4 кат (мансард кертеп) / 10 м	40 %	5 м/3 м
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – 2500 кв.м.	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5 м/3 м
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/ 4.5 м	билгеләнми	билгеләнми
3.4.1	Амбулатор поликлина хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	10/ билгеләнми
3.8	Иҗтимагый идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8.1	Дәүләт идарәсе	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	3 кат/ билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләуненң иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларнын саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималъ проценты	жир кишәрлекләре чикләрен нән минималъ чигенүләр, м
	мәйданчыклар				
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылымалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1	Индивидуаль торак төзелеше өчен	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5 м/3 м
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны кишәрлеге)	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5 м/3 м
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	мин. – 500 кв.м. макс. – билгеләнми	8 кат / билгеләнми	40 %	5 м/3 м
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	кат (мансард кертеп)
3.1	Коммуналь хезмәт				
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.4	Тулай тораклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен ин чик күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
	объектлары				
3.7	Дини файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тээмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобильләр ремонтлау	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.2	Транспорт чаралары стоянкалары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.6	Урамнан тыш транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
13.1	Яшелчә бакчачылыгы алып бару	мин. – 600 кв. м. макс. – 5000 кв. м.	0/0	0%	билгеләнми
13.2	Бакчачылык алып бару	мин. – 400 кв. м. макс. – 1000 кв. м.	3 кат/10 м	20 %	5 м/3 м

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенен урам һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлегә [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм

башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Әлеге пунктта каралган жир кишәрлекләренәң иң чик (максималь һәм минималь) күләмнәре гражданнарға әлеге кагыйдәләр расланганнан соң бирелә торган жир кишәрлекләренә (яңа бүлеп бирелә торган жир кишәрлекләренә) кагыла дип билгеләргә.

Әлеге пунктта каралган жир кишәрлекләренәң иң чик (максималь һәм минималь) күләмнәре гражданнарға аренда хокукларында бирелгән һәм алар тарафыннан әлеге кагыйдәләр расланганчыга кадәр гамәлдәге кануннарда билгеләнгән тәртиптә милеккә сатып алына торган жир кишәрлекләренә кагылмый дип билгеләргә.

Гражданнарның фактта файдалануындагы яисә әлеге кагыйдәләр расланганчыга кадәр бирелгән төзелә торган жир кишәрлегенәң күләме иң чик минималь күләмнәрдән кимрәк йә әлеге пунктта каралган иң чик максималь күләмнәрдән артып киткән очрақларда, әлеге жир кишәрлеге өчен аның күләмнәре тиешенчә минималь яисә максималь чик күләмнәрдә була.

Иң югары күләмнәрдән артып киткән жир кишәрлекләре, нормадан артып киткән кишәрлекнең бер өлеше мөстәкыйль жир кишәрлеге буларак формалаша алмаганда һәм кызыксынган катнаш жир кулланучыларының ризалыгы шарты белән, иң чик күләмнәрдә искәrmә булып тора.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренәң чик (минималь) күләмнәре түбәндәге очрақларда кулланылмый:

- дөүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлеген һәм хосусый милектәге жир кишәрлекләрен янадан бүлү юлы белән жир кишәрлеге төзү;

- гамәлдәге күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлеген төзү мөмкинлеге булмаганда.

25.4. Уртача катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ЖЗ)

Уртача катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ЖЗ) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ЖЗ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларын, башлыча, жирле әһәмияттәге, шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башка объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Территориаль зонада коммуналь хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру рөхсәт ителгән, әгәр аларны урнаштыру әйләнә-тирә мохиткә йогынты ясамаса, халыкка уңайсызлык тудырмаса, санитария яки сак зонасы билгеләүне таләп итмәсә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1.1	Аз катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	4 кат (мансард кертеп) / 10 м	40 %	5 м/3 м
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	мин. – 500 кв.м. макс. – билгеләнми	8 кат / билгеләнми	40 %	5 м/3 м
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/ 4.5 м	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.4	Тулай тораклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.4.1	Амбулатор	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен ин чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
	поликлина хезмәте күрсәтү				
3.4.2	Стационар медицина хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8	Ижтимагый идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8.1	Дәүләт идарәсе	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8.2	Вәкиллеке эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйльләнгән тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү өчен мәйданчыклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корымнар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.6	Күпкатлы торак төзелеше (биек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
	төзелеш)				
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7	Дини файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тээмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.3	Базарлар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобильләр ремонтлау	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.6	Урамнан тыш транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенен урам һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Әлеге пунктта каралган жир кишәрлекләренен иң чик (максималь һәм минималь) күләмнәре гражданнарга әлеге кагыйдәләр расланганнан соң бирелә торган жир кишәрлекләренә (яңа бүлеп бирелә торган жир кишәрлекләренә) кагыла дип билгеләргә.

Әлеге пунктта каралган жир кишәрлекләренен иң чик (максималь һәм минималь) күләмнәре гражданнарга аренда хокукларында бирелгән һәм алар тарафыннан әлеге кагыйдәләр расланганчыга кадәр гамәлдәге кануннарда билгеләнгән тәртиптә милеккә сатып алына торган жир кишәрлекләренә кагылмый дип билгеләргә.

Гражданнарның фактта файдалануындагы яисә әлеге кагыйдәләр расланганчыга қадәр бирелгән төзелә торған жир кишәрлегенә күләме иң чик минималь күләмнәрдән кимрәк йә әлеге пунктта қаралған иң чик максималь күләмнәрдән артып киткән очрақларда, әлеге жир кишәрлеге өчен аның күләмнәре тиешенчә минималь яисә максималь чик күләмнәрдә була.

Иң юғары күләмнәрдән артып киткән жир кишәрлекләре, нормадан артып киткән кишәрлекнең бер өлеше мөстәкыйль жир кишәрлеге буларак формалаша алмағанда һәм қызыксынған қатнаш жир қуullanучыларының ризалығы шарты белән, иң чик күләмнәрдә искәrmә булып тора.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренә чик (минималь) күләмнәре түбәндәге очрақларда қуullanылмый:

- дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлеген һәм хосусый милектәге жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән жир кишәрлеге төзү;

- гамәлдәге күчемсез милек объекты астында төзелә торған жир кишәрлеге барлықка қилү һәм мәйданы жир кишәрлекләренә иң чик (минималь) күләменә туры қилә торған жир кишәрлеген төзү мөмкинлеге булмағанда.

25.5. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зоналары шәһәр төзелеше регламенты (ОД)

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зоналары шәһәр төзелеше регламенты (ОД) элге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешле, эшқуарлык эшчәнлегә объектлары, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, культ биналары объектлары, автомобиль транспорты стоянкалары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданның тормыш эшчәнлеген тәмин итүгә бәйлә башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокланган төзелешнең торак йортлары, күпфатирлы йортлар, кунакханәләр, жир асты яки күпкатлы гаражлар кертелергә мөмкин.

2.1, 2.2 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре булган жир кишәрлекләрен төзегәндә (шул исәптән, бүлү яки бүлөп бирү юлы белән), урам фронты (узу юлы) буйлап жир кишәрлегенә минималь киңлегә 20 метрдан да ким булмаска тиеш; 2.3 коды белән – 15 м дан ким түгел.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) ягыннан жир кишәрлегә чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен катларның иң чик саны һәм иң чик биеклегә төп биналарга, төзелмәләргә һәм корымаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корымаларның максималь биеклегә - яссы түбә башына кадәр 3,5 м, кык түбә очына кадәр 4,5 м.

Биналар арасындагы минималь ераклык:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

- кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр стационарлы дөвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

- стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дөвалау учреждениесе арасындагы ераклык кимендә 50 м;

Индивидуаль торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыklarны кабул итәргә кирәк:

- участок чигеннән торак йорт стенасына кадәр - кимендә 3 метр, урам ягыннан (йөрү юлы) – 5 метрдан ким булмаган;

- кишәрлек чикләреннән алып хужалык корымаларына кадәр - 1 метрдан ким булмаган;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше участка урнашкан хужалык корымаларына кадәр - кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәмин итү чыганагына кадәр ара (көе) - 25 метрдан да ким булмаган.

Блокланган һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыктарны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенаһына кадәр - кимендә 3 метр, урам яғыннан (йөрү юлы) - 2.3 коды өчен кимендә 3 метр;

- 2 - 3 кат биеклектәге торак бинаһарның озын яктары арасында: кимендә 15 м;

4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук бинаһарның торак бүлмәләре тәрәзәләре белән озын яктары һәм арт яктары арасында - 10 метрдан да ким булмаган.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыктар торак һәм жәмәгать бинаһарынан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен мәйданчыктан алып торак бинаһарга кадәр - 12 м;

- өлкәннәр өчен ял итү мәйданчығыннан - 10 м;

- автомобиль кую мәйданчыктарынан - 10 м;

- спорт белән шөгылләнү өчен мәйданчыктан 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

- калдыктар өчен контейнерлар булган мәйданчыктардан 20 м дан 100 м га кадәр.

Коймаларның максималь биеклегә 2.1, 2.2, 2.3 коды рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен инсоляцияне исәпкә алып – 2,0 м, 2.1.1- код белән – 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындагы коймалар материалы һәм тибы, яшелчә бакчалары биләгән өлештә –челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган тоташ булмаган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектлары рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектлары рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлегә күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклегә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ бинаһары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.4	Тулай тораclar	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.4.1	Амбулатор поликлина хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.4.2	Стационар медицина хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнlege объектлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7	Дини файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8	Ижтимагый идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8.1	Дәүләт идарәсе	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.8.2	Вәкиллеkle эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминият эшчәнlege	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.8.1	Күңел ачу чаралары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.1	Спорт-тамаша чараларын тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгьльләнуе тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.3	Спорт белән шөгьльләну өчен мәйданчыklar	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1	Индивидуаль торак төзелеше өчен	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5м/3м
2.1.1	Аз катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	4 кат (мансард кертеп) / 15 м	40 %	5м/3м
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт янындагы жир кишәрлеге)	мин. – 1000 кв.м. макс. – билгеләнми	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5м/3м
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – 2500 кв.м	3 кат (мансард кертеп) / 10 м	30 %	5м/3м
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	мин. – 500 кв.м. макс. – билгеләнми	8 кат/ билгеләнми	40 %	5м/3м
2.6	Күпкатлы торак төзелеше (биек төзелеш)	мин. – 2000 кв.м. макс. – билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/4,5 м	билгеләнми	билгеләнми
2.7.2	Гаражларны үз ихтияжлары өчен урнаштыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.4.3	Махсус билгеләнештәге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
	медицина оешмалары				
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күнел ачу үзәкләре (комплекслар)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.3	Базарлар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.1	Кунакханә хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.2	Юл алын тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобильләр ремонтлау	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнlege	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.4	Спорт белән шөгыльләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.1.5	Су спорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.2.3	Гомуми файдалану дагы транспорт стоянкалары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.4	Һава транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.6	Урамнан тыш транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
8.0	Оборонаны һәм куркынычсызлыкны тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
8.3	Эчке хокук тәртибен тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлегенең урам һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишэрлеклэреннэн һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләрә өчен әлегә [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пункттында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләрә нигезендә билгеләнә.

Әлегә пунктта каралган жир кишэрлекләрәненң иң чик (максималъ һәм минималъ) күләмнәрә гражданнарға әлегә кагыйдәләр расланганнан соң бирелә торган жир кишэрлекләрәнә (яңа бүлеп бирелә торган жир кишэрлекләрәнә) кагыла дип билгеләргә.

Әлегә пунктта каралган жир кишэрлекләрәненң иң чик (максималъ һәм минималъ) күләмнәрә гражданнарға аренда хокукларында бирелгән һәм алар тарафыннан әлегә кагыйдәләр расланганчыга кадәр гамәлдәге кануннарда билгеләнгән тәртиптә милеккә сатып алына торган жир кишэрлекләрәнә кагылмый дип билгеләргә.

Гражданнарның фактта файдалануындагы яисә әлегә кагыйдәләр расланганчыга кадәр бирелгән төзелә торган жир кишэрлегенң күләме иң чик минималъ күләмнәрдән кимрәк йә әлегә пунктта каралган иң чик максималъ күләмнәрдән артып киткән очрақларда, әлегә жир кишэрлегә өчен аның күләмнәрә тиешенчә минималъ яисә максималъ чик күләмнәрдә була.

Иң югары күләмнәрдән артып киткән жир кишэрлекләрә, нормадан артып киткән кишэрлекнең бер өлешә мөстәкыйль жир кишэрлегә буларак формалаша алмаганда һәм кызыксынган катнаш жир кулланучыларының ризалыгы шарты белән, иң чик күләмнәрдә искәrmә булып тора.

Шәһәр төзелешә регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишэрлекләрәненң чик (минималъ) күләмнәрә түбәндәге очрақларда кулланылмый:

- дөүләт милкендәге яисә муниципалъ милектәге жир кишэрлеген һәм хосусый милектәге жир кишэрлекләрән янадан бүлү юлы белән жир кишэрлегә төзү;

- гамәлдәге күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишэрлегә барлыкка килү һәм мәйданы жир кишэрлекләрәненң иң чик (минималъ) күләменә туры килә торган жир кишэрлеген төзү мөмкинлегә булмаганда.

25.6. Транспорт инфраструктурасы зоналары шәһәр төзелеше регламенты (Т)

Транспорт инфраструктурасы зоналары шәһәр төзелеше регламенты (Т) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Т индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Транспорт инфраструктурасы зоналары транспорт инфраструктурасы объектларын, шул исәптән кешеләрне яисә йөкләрне ташу йә матдәләрне тапшыру өчен кулланыла торган төрле төр юл элементларын һәм корымаларын, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.4	Күчмә торак	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/4.5 м	билгеләнми	билгеләнми
2.7.2	Гаражларны үз ихтыяжлары өчен урнаштыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәт ләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.7	Кунакханә хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Хезмәт гаражлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1	Юл сервисы объектлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.2	Юл ялын тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобильләр ремонтлау	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнен иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
4.9.2	Транспорт чаралары стоянкасы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.1.1	Тимер юллар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.1.2	Тимер юл ташуларына хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.2.1	Автомобиль юлларын урнаштыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт стоянкалары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.3	Су транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.4	Һава транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.5	Торбаүткәргеч транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.6	Урамнан тыш транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.7. Инженерлык инфраструктурасы зоналары шәһәр төзелеше регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналары шәһәр төзелеше регламенты (И) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән И индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән энергия белән тәмин итү, су белән тәмин итү, стокларны чистарту, элементә, газ белән тәмин итү, жылылык белән тәмин итү корылымаларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/4.5 м	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Хезмәт гаражлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.7	Энергетика	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.5	Торбаүткәргеч транспорт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылымалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
	төзекләндерү				
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.4	Һава транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.8. III класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2)

III класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән П2 индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Житештерү зонасы житештерү объектларын әйләнә-тирә мохиткә, склад объектларына төрле йогынты нормативлары белән урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	билгеләнми	Билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Хезмәт гаражлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.0	Житештерү эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.2	Авыр сәнәгатъ				
6.2.1	Автомобиль төзү сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3	Жиңел сәнәгатъ	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.1	Фармацевтика сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.2	Фарфор-фаянс сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.3	Электрон сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.4	Ювелир сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.4	Азык-төлек сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.5	Нефть химиясе сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.6	Төзелеш сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

6.8	Элемтэ	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
6.9	Складлар	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
6.9.1	Склад майданчыклары	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
6.11	Целлюлоза-кагазь сэнэгате	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
6.12	Фэнни-житештерү эшчэнлеге	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
11.1	Су объектарынан гомуми файдалану	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
11.2	Су объектарынан махсус файдалану	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишэрлеклэре (территориялэр)	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
12.0.1	Урам-юл челтэре	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
12.0.2	Территорияне төзеклэндерү	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
Рөхсэт ителгән файдалануның шартлы рөхсэт ителгән төрлэре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгелэнми	билгелэнми/ 4,5 м	билгелэнми	билгелэнми
2.7.2	Гаражларны үз ихтыяжлары өчен урнаштыру	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
3.2.3	Элемтэ хезмэтлэре күрсәтү	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
3.2.4	Тулай торақлар	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	10/билгелэнми
4.4	Кибетләр	билгелэнми	3 кат/ билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
4.5	Банк һәм иминият эшчэнлеге	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгелэнми	3 кат/ билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык	билгелэнми	1 кат/5 м	билгелэнми	билгелэнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгелэнми	1 кат/5 м	билгелэнми	билгелэнми
4.9.1.4	Автомобиль ремонтлау	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
7.3	Су транспорты	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
7.4	Һава транспорты	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми

Искәрмэләр.

«билгелэнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде.

Жир кишэрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектарынан рөхсэт ителгән файдалануның ярдәмче төрлэре рөхсэт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрлэре өчен әлегә Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.9. IV-V класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ПЗ)

IV-V класс куркынычлы житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ПЗ) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ПЗ индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Житештерү зонасы житештерү объектларын әйләнә-тирә мохиткә, склад объектларына төрле йогынты нормативлары белән урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнен иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнен иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнен биекlege	төзелешнен максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенү ләр, м
1.15	Авыл хужалыгы продукция сен саклау һәм эшкертү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/4.5 м	билгеләнми	билгеләнми
2.7.2	Гаражларны үз ихтыяжлары өчен урнаштыру	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның админи стратив биналар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкә ләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминият эшчәнlege	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Хезмәт гаражлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобиль ремонтлау	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешен, реконструкцияләүнен иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеген	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенү ләр, м
4.9.2	Транспорт чаралары стоянкасы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.0	Житештерү эшчәнлеген	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.2.1	Автомобиль төзү сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3	Жиңел сәнәгат	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.1	Фармацевтика сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.2	Фарфор-фаянс сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.3	Электрон сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.3.4	Ювелир сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.4	Азык-төлек сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.5	Нефть химиясен сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.6	Төзелеш сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.9	Складлар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.9.1	Склад майданчыклары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.11	Целлюлоза-кәгазь сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеген	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корымалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
1.13	Балык үрчетү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.2.4	Тулай торақлар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.3	Су транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлегә [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пункттында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.10. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС)

Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән КС индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Коммуналь-склад зоналары коммуналь инфраструктура объектларын, торақ-коммуналь хужалык объектларын урнаштыру, склад объектларын, транспорт объектларын (аерым гаражларны, гараж комплексларын, гомуми файдаланудагы транспорт чараларын кую урыннарын һ.б.), күпләп сату объектларын урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешненң, реконструкцияләүненң иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешненң, реконструкцияләүненң иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешненң биеклеге	төзелешненң максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.3	Көнкүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.10.2	Хайваннарغا приютлар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Хезмәт гаражлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.4	Автомобиль ремонтлау	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.9	Складлар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.9.1	Склад майданчыклары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт стоянкалары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
8.3	Эчке хокук тәртибен тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренен иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешен, реконструкцияләүнен иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
	кишәрлекләре (территорияләр)				
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.3	Базарлар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.2	Махсус эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлегә [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.11. Авыл хужалыгы билгелэнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгелэнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән СХ2 индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгелэнешендәге объектлар зонасы (СХ2) - машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, ангарлар һәм авыл хужалыгы техникасы өчен гаражлар; амбарлар, силос чокырлары яисә манаралар төзү һәм урнаштыру; авыл хужалыгы житештерүе калдыкларын күмү; авыл хужалыгы продукциясен беренчел эшкәртү (шул исәптән сортировка, төргәкләү һ.б.) өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.5	Бакчачылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.5.1	Виноград үстерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.8	Хайван асрау	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.9	Жәнлекчелек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.10	Кошчылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.11	Дуңгызчылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.12	Умартачылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.13	Балык үрчетү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.19	Печән чабу	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.7.1	Автотранспортны саклау	билгеләнми	1 кат/4,5 м	билгеләнми	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәтләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
	оешмаларның административ биналары				
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	билгеләнми	1 кат/5 м	билгеләнми	билгеләнми
4.9.2	Транспорт чаралары стоянкасы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.9	Склад	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.9.1	Склад мәйданчыклары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корымалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элементә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм

шартлы төрләрә өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктнда](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.12. Авыл хужалыгы файдалануы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХЗ)

Авыл хужалыгы файдалануы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХЗ) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән СХЗ индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге зона авыл хужалыгы продукциясен ачык ысул белән үстерү өчен билгеләнгән һәм авыл хужалыгы жирләрен саклауның хокукый шартларын тәмин итү, күчемсез мөлкәттән файдалануның түбән төрләрен һәм параметрларын үтәгәндә, аларның башка эшчәнлек төрләре белән шөгыйльләнүен булдырмау өчен бүлеп бирелгән:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң ин чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культуралары үстерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.4	Тонлаучы, дару, чәчәк культураларын үстерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.5	Бакчачылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.12	Умартачылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.13	Балык үрчетү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.16	Кыр кишәрлекләрендә шәхси ярдәмче хужалык алып бару	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.19	Печән чабу	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын көтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корымалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
13.1	Яшелчәчелек алып бару	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
6.9.1	Склад мәйданчыклары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.13. Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4)

Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән СХ4 индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зоналары бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача хужалыгы алып бару өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклегенә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәтләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
13.0	Гомуми билгеләнештәге жир кишәрлекләре		0 / 0	0 %	
13.1	Яшелчәчелек алып бару	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
13.2	Бакчачылык алып бару	мин. – 400 кв. м. макс. – 1000 кв. м.	3 кат/10 м	20 %	5 м/3 м

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклегенә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
6.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.14. Табигать ландшафтлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (P1)

Табигать ландшафтлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (P1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән P1 индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Рекреация-ландшафт территорияләре зонасы табигать ландшафтын саклап калу һәм алардан файдалануның һәм халык сәламәтлеге, урманнарны саклау һәм яңадан торгызу мәнфәгәтләрендә уңай әйләнә-тирә мохитен булдыруның хокукый шартларын тәмин итү, аларны рациональ файдалануны тәмин итү, шулай ук кыска вакытлы ял итү, халыкка ял итү максатларында кулланыла торган парклар, скверлар, бульварлар оештыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
9.1	Табигать территорияләрен саклау	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.1	Урам-юл челтәре	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.3	Запас	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.1.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм

шартлы төрләрә өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктында](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.15. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (РЗ)

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (РЗ) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән РЗ индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналары ял йортлары, пансионатлар, кемпинглар, физик культура һәм спорт объектлары, туристлык базалары, стационар һәм палаткалы туристик-сәламәтләндерү лагерьлары, балалар туристик станцияләре, туристлык парклары, уку-туристлык сукмаклары, трассалар, балалар һәм спорт лагерьлары, башка шундый объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
.6.2	Мәдәният һәм ял парклары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.6	Жәмәгать туклануы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.7	Кунакханә хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.8.1	Ял итү чаралары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.7	Спортивные базы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.2	Табигий-танып белү туризмы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.2.1	Туристлык хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.3	Аучылык һәм балыкчылык	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.5	Гольф яки атлы прогулкалар өчен басулар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнең биеклегенә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
.1	Табиғат территорияләрен саклау	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.2	Курорт эшчәнлегенә	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.2.1	Санаторий эшчәнлегенә	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
1.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
1.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
1.3	Гидротехник корылмалар	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
2.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләр (территорияләр)	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
2.0.1	Урам-юл челтәре	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
2.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
.4	Күчмә торак	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.1	Коммуналь хезмәтләр	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.1.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлегенә объектлары	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.6.3	Цирклар һәм ерткычлар тоту урыннары	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.7	Дини файдалану	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.7.2	Дини идарә һәм мөғариф	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.4	Кибетләр	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми
.5	Банк һәм иминият эшчәнлегенә	билгелә нми	билгеләнми	билгеләнми	билгелә нми

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнән, реконструкцияләүненң иң чик параметрлары			
Коды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/ төзелешнән биеклеген	төзелешнәнң максимум проценты	жир кишәрлекләренң минималь чигенүләре, м
.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеген	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.1	Спорт-тамаша чараларын тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйльләнгән тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.4	Спорт белән шөгыйльләнгән өчен жиһазландырылган майданчыклар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.5	Су спорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.6	Авиация спорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.4	Аз үлчәмле суднолар өчен причаллар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.8	Элемтә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.3	Су транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.4	Һава транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлегә [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктнда](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.16. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (СН1)

Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелешен регламенты (СН1) әлегә Кагыйдәләр билгеләгән СН1 индекслы территорияль зоналарга кагыла.

Зиратлар урнаштыру зоналары күмү урыннарын (зиратлар, крематорийлар һәм күмү урыннары) урнаштыру һәм аларның эшчәнлеген өчен билгеләнгән. Әлегә төр зонаны урнаштыру бары тик күрсәтелгән зоналарны бүлеп бирү юлы белән генә тәмин ителә ала һәм башка территорияль зоналарда рөхсәт ителми.

Жир кишәрлекләрәннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрә; жир кишәрлекләрәннән иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәрә һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнән, реконструкцияләүнән иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрәннән иң чик күләмнәрә һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнән, реконструкцияләүнән иң чик параметрлары			
оды	Исеме	жир кишәрлеге күләме, кв.м	катларның саны/төзелешнән биекlege	төзелешнән максималь проценты	жир кишәрлекләрәннән минималь чиге нүләр, м
Основные виды разрешенного использования					
.1	Коммуналь хезмәтләр	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.9.1	Гидрометеорология өлкәсендә һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлек тәмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт стоянкалары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.2	Су объектларыннан махсус файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.3	Гидротехник корьлмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.0	Гомуми файдалану жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.0.1	Урам-юл челтәрә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.0.2	Территорияне төзекләндерү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
2.1	Ритуаль эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрә					
билгеләнми					

Искәрмәләр.

«билгеләнми» шартлы кыскартуы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар билгеләнде.

Жир кишәрлекләрәннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләрә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм

шартлы төрләрә өчен әлеге [Томның IX бүлегендәге 25 статьясы, 25.1 пунктнда](#) күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенә вәкаләтле органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

ЛО – линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән жир кишәрлекләре (жирләр).

Линия объектларына электр линияләре, элементә линияләре (шул исәптән линия-кабель корымалары), торбаүткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корымалар керә.

Линия объектларын урнаштыру (федераль һәм региональ әһәмиятле гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш) теләсә кайсы территорияль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенә вәкаләтле органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмаган яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

Махсус икътисадый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус сакланучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә урман фонды жирләре составындагы жирләрдән яки жир кишәрлекләреннән (махсус сакланучы табигать территорияләре составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану тиешле урман хужалыгы регламенты, урман законнары нигезендә махсус сакланучы табигать территориясе турындагы нигезләмә, махсус сакланучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

ЛФ – урман фонды жирләре.

Урман фонды жирләренә составлары урман законнары белән билгеләнә торган урман жирләре һәм урман булмаган жирләр керә. Урман фонды жирләре составыннан жирләреннән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану чикләрендә урман фонды жирләре урнашкан урманчылыкның урман хужалыгы регламенты

белән урман мөнәсәбәтләре өлкәсендәге федераль һәм региональ законнар нигезендә билгеләнә.

ВО – өске сулар белән капланган жирләр.

Өске сулар белән капланган жирләр өчен территориаль зоналар, түбәндәге очрақлардан тыш, билгеләнми:

- гомуми файдаланудагы су объектлары булмаган ясалма сулыклар һәм агым сулар, су өчен казылган уемнар, чокырлар, су белән капланган карьерлар, хужалык максатлары өчен билгеләнгән каналлар һәм канаулар, аквакультура (балыкчылык) өчен билгеләнгән сулыклар, авыл хужалыгы житештерүенең, сәнәгатьнең, фәнни тикшеренүләрнең, рекреациянең башка максатлары тиешле билгеләнештәге территориаль зоналар составына кертелгә мөмкин.

- торак пунктлар чикләрендә урнашкан өске сулар белән капланган жирләр (махсус сакланучы табигать территорияләре жирләреннән тыш) торак пунктның территориаль зоналары составына кертелгә мөмкин.

Гомуми файдаланудагы су объектлары торак пунктның территориаль зоналар составына кертелгән очракта, мондый объектларга территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентының тәэсире су объектларыннан файдалануга караган рөхсәт ителгән файдалану төрләреннән тыш кагылмый. Су саклау зонасында яисә су объектының яр буе яклау полосасында урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясында билгеләнгән чикләүләр кагыла.

СХ – авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләренә торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан чөчүлекләр, печәнлекләр, көтүлекләр, ятмалар, күпьяллык үсентеләр (бакчалар, виноградлыктар һәм башкалар) биләгән жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре кулланылышта өстенлекләргә ия һәм аерым сакланырга тиеш. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре гражданнарның үз ихтыяжлары өчен бакчачылык алып бару территориясе чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм бакча жир кишәрлегендә гаражлар төзү өчен файдаланыла алмый.

СХ индексы тарафыннан билгеләнгән авыл хужалыгы жирләренә жирләре составына шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалыгы билгеләнешендәге авыл хужалыгы билгеләнешендәге жир асты юллары, саклагыч урман утыртмалары, жирләренә тискәре йогынтыдан яклау функцияләрен башкаручы агач-куак үсентеләре биләгән башка жирләр кертелгә мөмкин.

ООПТ – махсус саклана торган табигать территорияләре жирләре (дәвалау-савыктыру жирләреннән һәм курортлардан тыш).

Махсус саклана торган табигать территориялэре чиклэрендэ урнашкан жирлэрдэн яисэ жир кишэрлеклэреннэн файдалану махсус саклана торган табигать территориялэре турындагы законнар нигезендэ махсус саклана торган табигать территориясе турындагы нигезлэмэ белэн билгелэнэ.

28 статья. Жирлэрдэн фактта яисэ планлаштырылган файдалану территориялэре

Территориаль планлаштыру документлары нигезендэ шәһәр төзелеше регламентлары һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналары билгеләнергә тиеш булган территорияләр шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында чагылдырылырга тиеш, әмма әлеге территорияләр өчен гамәлдәге законнар таләпләре нигезендэ территория зонасы билгеләнэ алмый.

Мондый территорияләрне билгеләү өчен жирлэрдэн (жир кишәрлеге яисэ аның өлеше) фактта яисэ планлаштырып файдалану территориясе төшенчәсе кулланыла.

Жир кишәрлеге өлешен фактта яисэ планлаштырып куллану территориясе - жир кишәрлегенен зур булмаган өлешен биләгән территория (шул исәптән ике яки аннан да аерымланган кишәрлектән торган бердәм жир кишәрлеге), ул фактта кулланыла яисэ теге яки бу территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендэ файдалану планлаштырыла, ул бөтен жир кишәрлегенә яисэ аның өлешенә карата билгеләнэ алмый.

Һәр жир кишәрлегенен бер генә территориаль зонага каравы турында законнар таләпләре нигезендэ, территориаль зона жир кишәрлегенен бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерымланган кишәрлегенә карата) билгеләнэ алмый. Жир кишәрлеге өлешеннән фактта яисэ планлаштырылган файдалануга туры килэ торган территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, жир кишәрлеклэренен рөхсәт ителгән төрлэре, жир кишәрлеклэренен иң чик (минималь һәм (яисэ) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнен иң чик параметрлары туры килмәгәнгә, жир кишәрлегенен калган (зуррак) өлешендэ капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә бәйлэ рәвештә, бөтен жир кишәрлегенә таратыла алмый.

Жир кишәрлеге өлешен фактта яисэ планлаштырып куллану территориялэре территориаль зонаның хокукый статусына ия түгел. Әлеге территориялэрнен чиклэре, шулай ук территориялэрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларга туры килэ торган чиклэре ориентировка рәвешендэ була һәм тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чиклэре нигезендэ жирлекнен генераль планы карталарында территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше зонасы карталарында чагылдырыла.

Әлеге территориялэрне шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында билгеләү өчен жир кишәрлегенен фактта файдаланган очракта, «-Ф» индексы белэн яисэ жир кишәрлеге өлешен планлаштырган файдалану очрагында, «-П» индексы белэн тулыландырылган жир кишәрлеге өлешен фактта яисэ планлаштырылган файдалану территориаль зонасы индексы кулланыла.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында жирләрден факттагы һәм планлаштырылган файдалануның түбәндәге территорияләр төрләре күрсәтелде:

Ж1-Ф - индивидуаль торак төзелеше регламенты нигезендә жирләрден планлаштырылган файдалану территориясе (Ж1).

ОД-Ф - күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона регламенты нигезендә жирләрден планлаштырылган файдалану территориясе (ОД).

СХ2-Ф - авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы регламенты нигезендә жирләрден фактта файдалану территориясе (СХ2).

СХ3-Ф - авыл хужалыгы файдалануы зонасы регламенты нигезендә жирләрден фактта файдалану территориясе (СХ3)

СН1-Ф – зиратларны урнаштыру зонасы регламенты нигезендә жирләрден фактта файдалану территориясе (СН1).

Гамәлдәге кануннар нигезендә, жирләрнең хокукый статусы көйләнмәгән территорияләр, әгәр алар кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудырмаса, чикләнмәгән озак гамәлдә була ала. Жир кишәрлеге өлешләрэн фактта яисә планлаштырылган файдалану территориясендә капитал төзелешнең булган объектларын яңа төзелешкә яисә реконструкцияләүгә рөхсәт алу өчен жир кишәрлеген ызанлау (бүлү яки бүлөп бирү) үткәрергә һәм территориядән фактта файдалануга яисә планлаштырыла торган территориянең чикләрен билгеләү өлешендә әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында жирләрден фактта файдалану территориясе буларак шулай ук урман фонды жирләрендә яисә махсус саклана торган территорияләрдә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләре дә чагылдырылырга мөмкин.

**Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш
объектларыннан файдалануны чикләүләр**
**29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган
зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш
объектларыннан файдалануны чикләү**

29.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә, жир асты байлыктары турындагы законнарда, һава һәм су законнары белән башкасы каралмаган булса, жир өстендә һәм астында булган бар нәрсәгә кагыла торган жир кишәрлекләреннән файдалануга чикләүләр билгеләнә, мондый жир кишәрлекләрендә урнашкан күчмәс мөлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) файдалануны чикли яисә тыя һәм (яисә) территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнаштыру максатларына туры килми торган башка эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли яисә тыя.

2) Россия Федерациясе Жир кодексының 105 статьясында билгеләнгән территориянең махсус шартлары булган зоналар төрләренең тулы исемлеге.

3) Федераль законнар нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү бары тик чикләрен федераль законнар таләпләре нигезендә рәсми билгеләнгән территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә була. Жирлекләреннән жирле үзидарә органнары территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларны билгеләү хокукы үз вәкаләтләренә кертелмәгән күләмнәрен һәм (яисә) чикләрен билгели алмый.

Шуңа ярашлы рәвештә әлегә Кагыйдәләр кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән - Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- билгеләүгә планлаштырылучы зоналар - Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле чикләрен билгеләүнең беркетелгән күләмнәре һәм бер мәгънәле кагыйдәләре (критерийлары) билгеләнгән зоналар;

-ориентлашу - Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган зоналар, алар законнар нигезендә билгеләнергә тиеш, әмма чикләре билгеләүнең теркәлгән күләмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) юк; мондый зоналар өчен закон дәрәжәсендә бары тик ориентир күләмнәре генә билгеләнгән, мондый зоналар чикләре билгеләнгән очракта, әйләнә-тирә мохиткә йогынты ясау дәрәжәсен исәпләүләр һәм (яисә) натураль үлчәүләр үткәрү юлы белән аныкланырга тиеш.

4) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә территориядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

5) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук гамәлдәге объектларга карата территориядән файдалануның махсус шартлары булган,

федераль законнарда һәм Россия Федерациясе норматив хокукый актларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен билгеләү буенча беркетелгән күләмнәре һәм бер мөгънәле кагыйдәләр урнаштырылырга мөмкин.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбаүткәргечләр, элементә линияләре), автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырган очракта, әлеге чикләр рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан территориянең махсус шартлары булган аерым шартлы билгеләр белән чагылдырыла.

Мондый зоналарның чикләрен аерып алу әлеге зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү мөгълүмат-белешмә характерында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләнгән планлаштырыла торган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Территориясенә махсус шартлары булган зоналарның тулысынча яисә өлешчә ориентировка чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре әлеге зоналарда жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне суд тәртибендә дөгъва кылырга хокукы.

б) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар якынча ориентир характерына ия һәм жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, территориядән шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында файдалануның махсус шартлары булган зоналарның ориентлашу чикләре алынган очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

Ориентир зоналарга предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның федераль законнар таләпләре нигезендә блгеләнмәгән санитар-яклау зоналары, су белән тәэмин итү чыганакларын саклауның икенче һәм өченче пояслары зоналары, су басу һәм су күтәрелү зоналары, радиотехник объектны тапшыручы чикләүләр зоналары, алар өчен федераль законнар нигезендә зоналарның күләмнәре исәпләүләр һәм (яисә) табигый тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиешле территориянең махсус шартлары булган зоналарның һәм ярдәмче зоналарның башка төрләре керә.

7) «Чернышевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның түбәндәге төрләре билгеләнде яисә урнаштырылырга тиеш:

- эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганаклары санитар саклау зоналары;

- су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары;

- электр челтәре хужалыгы объектларын саклау зоналары;

- корымаларның линияләре һәм элемтәсе сак зоналары;
- газүткәргечләрнең һәм газ белән тәмин итү системаларының саклау зоналары;
- магистраль торба үткәргечләргә кадәр сак зоналары һәм минималь ераклык зоналары;
- аэродром яны территориясе;
- предприятиеләрнең, корымаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары.

29.2. Су белән тәмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары

Су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарының төрләре һәм күләмнәре СанПиН 2.1.4.1110-02 «Хужалык-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәмин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» нигезендә билгеләнә.

Су белән тәмин итү чыганаклары санитария саклау зоналарына (алга таба - ЗСО) ия. Санитария саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катгый режимлы) суалгычларның урнашу территориясен, барлык суүткәргеч корымаларның һәм су китерә торган каналының майданчыкларын үз эченә ала. Су белән тәмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын файдаланганда 30 м һәм жир асты суларын житәрлек якланмаган очракта 50 м тәшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә биек кәүсәле агачлар утырту рөхсәт ителми, суүткәргеч корымаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, ЗСОның беренче поясыннан читтә урнашкан яқындагы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корымаларының жирле станцияләренә агып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәмин итү чыганакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Су белән тәмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләрен исәп-хисап белән билгеләләр.

Санитар саклау зонасының икенче һәм өченче пояслары чикләрендә түбәндәгеләр тыела: туфрак катламын бозуга бәйлә яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор идарәсенә территорияль бүлекчәсе белән мәжбүри килештерелгән очракта житештерелә); эштә кулланылган суларны жир асты бушлыкларына тутыру һәм жир асты байлыкларын эшкәртүдән барлыкка килгән каты калдыкларны жир астында туплау; химик пычрату куркынычын тудыра торган ГСМ, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, сәнәгать калдык суларын туплагычларын, жир асты суларын, шламсаклагычлар һәм башка

объектлар складлары урнаштыру. Санитар саклау зонасының өченче поясы чикләрендә мондый объектларны бары тик сакланган жир асты суларын файдаланганда гына урнаштыру, су китерә торган горизонтны пычранудан яклау буенча махсус чаралар башкарылган шартта, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән Роспотребнадзор органының санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булган очракта гына рөхсәт ителә.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә тыела: жир асты суларын микроб пычратуы куркынычы тудыра торган зиратларны, үлөт базларын, ассенизация кырларын, фильтрация кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнарны кисү.

29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау полосалары

Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясы нигезендә су саклау зоналары елгаларның, инешләренең, күлләренең, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм аларда күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын һәм суларын ярлыландыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләрдән гыйбарәт.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары билгеләнә.

Су саклау зоналарының һәм яр буе яклау полосаларының күләмнәре Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

Елгаларның, инешләренең су саклау зоналарының килеге һәм аларның яр буе яклау полосасының килеге тиешле яр сызыгынан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләренең су саклау зонасы килеге елгалар яисә инешләр өчен аларның чишмә башынан түбәндәге озынлыкларына карап билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - яр сызыгынан 50 м күләмендә;
- 10 километрдан алып 50 километрга кадәр - 100 м күләмендә;
- 50 километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 м күләмендә.

Су саклау зоналары чикләрендә тыела:

– туфракның уңдырышлылыгын көйләү максатларында агып төшүче сулардан файдалану;

– зиратларны, үлөт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;

– зарарлы организмнарга каршы көрәшнең авиация чараларын гамәлгә ашыру;

– транспорт чараларының (махсус транспорт чараларынан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазланган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;

– автозаправка станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын (ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары, эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләрен үтәп, портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә урнаштырылган очрактардан тыш), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләрен урнаштыру, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру;

– пестицидлар һәм агрохимикатлар өчен махсулаштырылган саклагычлар урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

– ташландык, шул исәптән дренаж суларын агызу;

– гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыкларыннан файдаланучылар, аларга тау токымнарының һәм (яисә) геологик бүлемтекләренң жир асты байлыклары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрдә, 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы «Жир асты байлыклары турында» РФ Законының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очрактардан тыш).

Су саклау зоналары чикләрендә, су законнарына һәм эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнарға ярашлы рәвештә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыклар саегудан саклауны тәмин итә торган корылмалар белән жиһазлау шартында, хужалык һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм саегудан саклауны тәмин итә торган корылма төрен сайлау эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләрен, башка матдәләрен һәм микроорганизмнарны ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәмин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашыла:

– үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), явым-төшем суларын агызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;

– агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) жиберү (агызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;

– агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү-юу һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм әлеге Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәмин итүче локаль чистарту корылмалары;

– житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация

суларын, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (агызу) өчен корылмалар һәм системалар.

– нефть һәм нефть продуктлары агудан һәм эйләнә-тирә мохиткә башка тискәре йогынтылардан су объектларын һәм аларга якин территорияләрне яклауны тәмин итә торган корылмаларны

Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган гражданның бакчачылык, яшелчәчелек алып бару яисә коммерциягә карамаган дача берләшмәләре территорияләренә карата, аларны мондый корылмалар белән жиһазландырган һәм (яисә) үзәкләштерелгән системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр, эйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрми торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рөхсәт ителә.

Яр буе яклау полосасының киңлеге су объекты ярының авышлыгына бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире яисә 0° авышлыгы өчен 30 м, 3° кадәр авышлык өчен 40 м һәм 3° һәм аннан күбрәк авышлык өчен 50 м тәшкил итә.

Елга, инеш өчен чишмә башыннан алып тамакка кадәр 10 км дан кимрәк булган су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән тәңгәл килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунт өемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы урнаштырыла.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 метр тәшкил итә, моңа каналларның, шулай ук озынлыгы чишмә башыннан 10 километрдан артмаган елгаларның һәм инешләренең яр буе полосалары керми. Су каналларының, шулай ук озынлыгы чишмә башыннан алып ун километрдан да артмаган елгаларның һәм инешләренең яр буе полосасының киңлеге 5 метр тәшкил итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буе полосалары чагылдырылмый.

Һәр граждан гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан (механик транспорт чараларыннан файдаланмыйча) алар янында йөрү һәм булу өчен, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балык тотуын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларына причал ясау өчен файдаланырга хокуклы.

Яр буе полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

29.4. Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналары

Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналары «Электр челтәре хужалыклары объектларының сак зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартлары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24

февралендөгө 160 номерлы карары нигезендә электр челтәре хужалыгының гамәлдәге линияләренә һәм корылмаларының сакланышын тәэмин итү өчен билгеләнә.

Электр үткәргечләрнең һава линияләре буйлап саклау зоналары жир һәм һава пространствосы участогы өслеге өлеше (электр үткәргечләрнең һава линияләре терәкләренә биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә, иң кырый үткәргечләрдән электр үткәргечләр линиясенә ике ягында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыклар белән аларның түбәндәге ераклыктагы урыннарында урнашкан:

- 1 кВ кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ кадәр - 10 м;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 220 кВ - 25 м;
- 500 кВ - 30 м.

Жир асты электр тапшыру кабельле линияләре буйлап саклау зонасы жир асты байлыктары кишәрлеге өслегенә аның астында урнашкан өлеше (электр үткәргечләрнең кабель сызыктарын салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) рәвешендә, кырый кабельләрдән 1 метр ераклыктагы электр тапшыру линиясенә ике ягында да күчә торган параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнә өлеше рәвешендә билгеләнә.

Сак зоналарында электр челтәре хужалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләрне гамәлгә ашыру тыела, шул исәптән аларның зарарлануына яки юк ителүенә китерергә, һәм (яисә) гражданның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яисә юридик затларның мөлкәтенә зыян китерүгә, шулай ук экологик зыян салуга һәм янгыннар барлыкка килүгә китерергә. Аерым алганда, тыела:

- электр челтәре хужалыгы объектларына керү өчен төзелгән керү һәм керү юллары чикләрендә теләсә нинди объектлар һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр челтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларга мөмкин булган, мондый керү өчен кирәкле юл һәм керү юлларын булдырмыйча, корылмалар төзергә;

- чүплекләр урнаштырырга;

- жиңерү механизмнары белән эш итәргә, 5 тоннадан артык авырлыкларны ташларга, зәһәр һәм коррозияләүче матдәләр һәм ягулык-майлау материалларын (жир асты электр тапшыру линияләренә саклау зоналарында) түгүне һәм агызуны башкарырга.

1000 вольттан артык көчәнеше электр челтәре хужалыгы объектларын саклау зоналарында, шулай ук түбәндәгеләр тыела:

- теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары саклагычларын тупларга яисә урнаштырырга;

- балалар һәм спорт мәйданчыктарын, стадионнары, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр станнарын, терлекләр өчен урыннар, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизмнар стоянкаларын урнаштырырга, билгеләнә тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне (электр тапшыруының һава зоналарында) башкару белән мәшгуль булмаган кешеләр күп жыела торган теләсә нинди чаралар үткәргә;

- теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары саклагычларын тупларга яисә урнаштырырга.

Саклау зоналары чикләрендә чөлтәр оешмасының язмача рөхсәтеннән башка түбәндәгеләр тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капитал ремонтлау, реконструкцияләү яисә сүтү;

- тау, шартлату, мелиоратив эшләр, шул исәптән жирләренә вакытлыча су басу белән бәйлә;

- агач һәм куаклар утырту һәм кисү;

- юл өстеннән 4,5 метрдан артык гомуми биеклеккә ия йөк төялгән яисә йөксез машиналар һәм механизмнар йөрү (һава электр линияләренә саклау зоналарында);

- 4 м дан артык биеклектәге авыл хужалыгы машиналарын һәм жиһазларны кулланып авыл хужалыгы кыр эшләрен башкару.

29.5. Элемтә линияләренә һәм корылмаларының сак зоналары

«Россия Федерациясә элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләрен раслау турында» Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 1995 елның 09 июнендәге 578 номерлы карары (алга таба - Карар) нигезендә махсус файдалану шартлары булган сак зоналары билгеләнә:

- урмансыз кишәрлекләрдә торак пунктлардан читтә урнашкан жир асты кабельләре өчен һәм һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре өчен - жир асты элемтә кабеле трассасыннан яисә әлегә һава элемтә линияләренә һәм радиофикация линияләренә кырый үткәргечләреннән параллель туры сызыклар белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә һәр яктан кимендә 2 метр ераклыкта;

- суднолар йөри торган һәм сал агызу елгалары, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша чыкканда, элемтә линияләре өчен һәм элемтә кабеле өчен - су өслегеннән алып су төбөнә кадәр бөтен тирәнлектә су пространствосы кишәрлекләре рәвешендә, һәр яктан диңгез кабеле трассасыннан 0,25 диңгез миль ераклыгындагы параллель ясылыклар белән билгеләнгән су өсте өслегеннән алып һәр яктан 100 метр ераклыкта, елга, күл, сусаклагыч һәм каналлар (арыклар) аша күчкәндә, кабель трассасыннан;

- кабельлә элемтә линияләрендә хезмәт күрсәтелми торган жир өсте һәм жир асты күчәйтү һәм тернәкләндерү пунктлары өчен - күчәйтү һәм тернәкләндерү пунктларын урнаштыру үзәгеннән яисә аларны вал белән әйләндерү чигеннән кимендә 3 метрга һәм жиргә тоташтыру контурларынан кимендә 2 метр ераклыктагы йомык сызык белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә.

Элемтә линиясен яки радиофикация линиясенә сак зонасында юридик яки физик зат карамагындагы жир кишәрлегендә грунт ачуга бәйлә барлык эшләренә (0,3 метр тирәнлектә сөрелүдән тыш) башкаруга, заказчы (төзүче) тарафыннан әлегә элемтә линиясә яисә радиофикация линиясә урнашкан предприятиядән язма ризалык алынырга тиеш.

Элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларындагы саклау зоналарының жир мәйданы юридик һәм физик затлар тарафыннан Россия Федерациясә жир законнары нигезендә, элемтә линияләрен һәм радиофикация

линияларен саклауны тээмин итүче карар белән билгелэнгән чикләүләрне исәпкә алып кулланыла.

Алар карамагында элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре булган предприятиеләргә сак зоналарында рөхсәт ителә:

а) бу предприятиеләргә элемтә корылмаларына хезмәт күрсәтү өчен шартлар тудырудан баш тартырга хокуксыз жир милекчеләре (жир хужалары, жирдән файдаланучылар, арендаторлар) белән килештерелгән шартларда элемтә линияларенә һәм радиофикация корылмаларына эксплуатацион хезмәт күрсәтү өчен кирәкле юллар, подъездлар, күперләр һәм башка корылмаларны үз хисабына урнаштыру;

б) элемтә линияларен һәм радиофикация линияларен ремонтлау өчен чокырлар, траншеялар һәм котлованнар казу, алга таба аларны күмү белән;

в) урман массивлары аша узган элемтә линияларендә һәм радиофикация линияларендәге аварияләр вакытында бу линияләр трассаларына якин урыннарда аерым агачларны кисү, аннары билгелэнгән тәртиптә урман кисү билетлары (ордерлар) бирү һәм кисү калдыкларыннан кисү урыннарын чистарту белән.

Сак зоналары чикләрендә элемтә линияларен яки радиофикация линияларен эксплуатацияләүче предприятиеләр вәкилләренең язма ризалыгыннан башка тыела:

а) барлык төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен, жир механизмнары (ком барханнары зоналарынан тыш) белән жир эшләрен һәм жир эшләрен (0,3 метр тирәнлектәге сөрүдән тыш) башкарырга;

б) скважиналар бораулавы, шурфлау, грунт пробаларын алу, шартлату эшләре башкару белән бәйлә геологик-төшерү, эзләнү, геодезия һәм башка тикшеренү эшләрен башкару;

в) агач утырту, кыр станнары, терлек асрау, материаллар туплау, терлек азыгы һәм ашламалар туплау, ут кабызу, ату урыннары оештыру;

г) автотранспорт, тракторлар һәм механизмнар узу юллары һәм стоянкалары, һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре чыбыклары астында габаритсыз йөк ташу, каналлар (арыклар) төзү, киртәләр һәм башка каршылыклар урнаштыру;

д) суднолар, баржалар һәм йөзмә краннар стоянкасы өчен причаллар ясарга, төяү-бушату, су асты-техник, су төбен тирәнәйтү һәм жир казып алу эшләрен башкарырга, балык промыселы участкаларын бүлөп чыгарырга, балык, башка су хайваннарын, шулай ук су үсемлекләрен балык тотуның су төбе кораллары белән табарга, су эчерү урыннары булдыру, боз ватарга һәм боз эзерләргә. Судноларга һәм башка йөзү чараларына якорьлар ташлау, аерым якорьлар, чылбырлар, лотлар, сөйрәлүләр һәм траллар белән узу тыела;

е) электромагнит энергиясен чыгара һәм элемтә линияларенә һәм радиофикация линияларенә куркыныч йогынты ясый торган электр тапшыру линияларен, радиостанцияләрне һәм башка объектларны төзүне һәм реконструкцияләүне башкарырга;

ж) жир асты коммуникацияларен яклауны һәм коррозияне уза торган жир асты кабель элемтә линияларен исәпкә алмыйча гамәлгә ашырырга.

Элемтә линияларенең һәм радиофикация линияларенең, нормаль эшен бозарга мөмкин булган һәртөрле гамәлләр башкару тыела, аерым алганда:

а) биналарны һәм күперләрне жимерү һәм реконструкцияләү, заказчылар (төзүчеләр) тарафыннан элемтә линияләрен һәм корылмаларын, радиофикация линияләре һәм корылмаларын алдан чыгарылмыйча, алар карамагында элеге линия һәм корылмалар булган предприятиеләр белән килештермичә, элемтә линияләре һәм корылмалары, элемтә кабельләре салынган, элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре баганалары урнаштырылган, радиореле станцияләренен техник корылмалары, кабель эржәләре һәм бүлү тартмалары урнаштырылган коллекторлар, метрополитен туннельләрен һәм тимер юлларны янадан көйләүне гамәлгә ашыру;

б) жир асты элемтә линияләре трассаларын күмүне, бу трассаларда вакытлы складлар, химик актив матдәләр агуын һәм сәнэгать, көнкүреш һәм башка калдыклар өемнәрен ясау, үлчәү, сигнал, кисәтү билгеләрен һәм телефон коеларын вату;

в) хезмәт күрсәтелми торган көчәйтү һәм регенерация пунктлары (жир өсте һәм жир асты) һәм радиореле станцияләре, телефон канализациясенен кабель коелары, бүлү шкафлары һәм кабель эржәләре ишекләрен һәм люкларын ачарга, шулай ук элемтә линияләренә тоташырга (бу линияләргә хезмәт күрсәтүче затлардан тыш);

г) элемтә линияләре трассаларын аларга техник персоналның ирекле керүенә комачаулап, киртәләргә;

д) үз белдеге белән абонент телефон линиясенә һәм элемтә хезмәтләреннән файдалану максатларында радиофикация линиясенә кушылырга;

е) элемтә һәм радиофикация корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләр кылырга (элементенен һава линияләренен терәкләрен һәм арматурасын зарарларга, чыбыкларны өзәргә, аларга чит предметларны һәм башкаларны ташларга).

29.6. Газүткәргечләрнен һәм газ белән тәэмин итү системаларының сак зоналары

Газ белән тәэмин итү системалары өчен Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау турында» 2000 елның 20 ноябрәндәге 878 номерлы карары нигезендә түбәндәге сак зоналары билгеләнә:

а) тышкы газүткәргечләр трассалары буйлап - газүткәргечнен һәр ягынан 2 м ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнган территория рәвешендә;

б) газүткәргеч трассаларын, үткәргеч ягынан 3 м һәм каршы яктан 2 м ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнган территория рәвешендә - газүткәргеч трассаларын билгеләргә, полиэтилен торбалардан жир асты газүткәргечләре буйлап бакыр чыбык кулланганда;

в) торбалар материалына бәйсез рәвештә мәңге өзелгән йөкләрдә тышкы газүткәргечләр трассалары буйлап - газүткәргечнен һәр ягынан 10 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чикләнган территория рәвешендә;

г) аерым газ көйләү пунктлары тирәсендә - элеге объектлар чикләреннән 10 метр ераклыкта үткәрелгән йомык линия белән чикләнган территория рәвешендә. Биналарга кушып төзелгән газ көйләү пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмый;

д) суднолар йөри торган һәм сал агызу елгалары, күлләре, сусаклагычлар, каналлар аша газүткәргечләрнең су асты күчешеннән - су өслегеннән су төбенә кадәр газүткәргечнең һәр ягыннан 100 м ераклыкта торган параллель яссылыклар арасында төзелгән су пространствосы участогы рәвешендә;

е) урманнар һәм агач-куак үсемлекләре буйлап уза торган авылара газүткәргечләр трассалары буйлап - 6 метр киңлектәге тарлавык рәвешендә, газүткәргечнең һәр ягыннан 3 метр. Газүткәргечләрнең жир өсте участкалары өчен агачлардан алып торба үткәргечкә кадәр ара газүткәргечне эксплуатацияләүнең бөтен срогы дәвамында агачларның биеклегеннән ким булмаса тиеш.

Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналарына керә торган жир кишәрлекләренә аларның зарарлануын кисәтү яисә аларны нормаль эксплуатацияләү шартларын бозу максатларында чикләүләр (йөкләүләр) урнаштырыла:

а) торак-граждан һәм житештерү билгеләнешендәге объектлар төзәргә;

б) эксплуатация оешмалары белән килештереп, күперләре, коллекторларны, аларда урнашкан газ бүлү челтәрләре белән автомобиль һәм тимер юлларны шушы газүткәргечләре алдан алып чыкмыйча жиимергә һәм реконструкцияләргә;

в) газ бүлү челтәрләрен жиимерүдән саклай торган яр буен ныгыту корылмаларын, су үткөрү жайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жиимергә;

г) танып белү билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын һәм газ бүлү челтәрләренең башка жайланмаларын күчәргә, зарарларга, күмәргә һәм юкка чыгарырга;

д) чүплекләр һәм складлар корырга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен аерырга;

е) саклау зоналарын киртәләргә һәм ябарга, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү челтәрләренә керүенә, хезмәт күрсәтү һәм газ бүлү челтәрләренең зарарлануларын бетерүгә каршылык күрсәтергә;

ж) ут кабызырга һәм ут чыганаclarын урнаштырырга;

з) авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм механизмнар белән 0,3 метрдан артык тирәнлеккә баз казырга, туфрак казырга һәм эшкәртәргә;

и) газ көйләү пунктларының катод һәм дренаж саклау станцияләренең капкаларын һәм ишекләрен, жир асты коеларының люкларын ачарга, элементә, яктырту һәм телемеханика системалары чараларының электр белән тәмин ителүен кабызырга яисә сүндерәргә;

к) терәкләргә һәм жир өсте газүткәргечләренә, газ бүлү челтәрләренең киртәләренә һәм биналарына чит предметлар, баскычлар куярга, беркетергә, бәйләргә, аларга менәргә;

л) мөстәкыйль рәвештә газ бүлүчә челтәрләргә кушылырга.

Югарыда күрсәтелгән чикләүләргә туры килми торган урман хужалыгы, авыл хужалыгы һәм башка эшләр, жир офыгын бозуга һәм 0,3 метрдан артык тирәнлеккә туфрак эшкәртүгә бәйле булмаган эшләр, эшләр башланганчы 3 эш көненнән дә ким булмаган очракта, газ бүлү челтәрләренең саклау зонасында жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарафыннан башкарыла. Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналарында жир кишәрлеге өслеген

бозу һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә туфрак эшкәртү башкарыла торган алдагы пунктларда каралмаган хужалык эшчәнлегә газ бүлү челтәрләренен эксплуатацияләү оешмасына язмача рәхсәт нигезендә гамәлгә ашырыла.

29.7 Магистраль торбаүткәргечләргә кадәр сак зоналары һәм минималь ераклыктагы зоналар

Россия Дәүләт шәһәр техника күзәтчелегенен 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән расланган магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләре нигезендә, магистраль торба үткәргечләренен сак зоналарында тыела:

- танып белү һәм сигнал билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын күчерергә, күмәргә һәм ватарга;

- кабель элементсенен көчәнеш пунктларының, линия арматурасы төеннәрен, катод һәм дренаж саклау станцияләрен, линия һәм күзәтү коеларын һәм башка линия жайланмаларын люкларын, капкаларын һәм ишекләрен ачарга һәм ябарга, краннар һәм эшермәләрен ачарга һәм ябарга, элемент, энергия белән тәмин итү һәм торбаүткәргечләренен телемеханикаларын сүндерергә яки кабызырга;

- чүплекләр ясарга, кислота, тоз һәм селте эремәләрен агызырга;

- торба үткәргечләрне жимерелүдән, ә аның янәшәсендәге территорияне һәм әйләнә-тирә урынны - авария хәлендәге транспортлана торган продукция агуыннан саклый торган яр буен ныгыту корылмаларын, су үткәргү жайланмаларын, жирдәгә һәм башка корылмаларны жимерү;

- ут кабызырга һәм ут чыганакаларын урнаштырырга;

- саклау зоналарын коймаларга яки киртәләргә, торба үткәргеч һәм аның объектларын эксплуатацияләүче оешмаларга яки алар вәкаләт биргән оешмаларга торба үткәргечләргә һәм аларның объектларына хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау буенча эшләрен башкаруда, аларда барлыкка килгән аварияләр, катастрофалар нәтижәләрен бетерүдә комачауларга.

Торба үткәргечләренен сак зоналарында торба үткәргеч транспорт предприятиеләре белән килештермичә тыела:

- теләсә нинди Корылмалар һәм корылмалар төзү,

- агачлар һәм куаклар утыртырга, салам өяргә, ат бәйләгечләр урнаштырырга, терлек асрарга, балык тоту участкалары бүлеп бирү, балык, шулай ук су хайваннары һәм үсемлекләре табуны башкарырга, су эчерткечләр урнаштырырга, боз вату һәм әзерләүне башкарырга;

- торбаүткәргеч трассалары аша юллар һәм кичүләр төзү,

- автомобиль транспорты, тракторлар һәм механизмнар стоянкаларын оештыру,

- бакчалар һәм яшелчә бакчалары урнаштырырга;

- мелиорация жир эшләре башкарырга, сугару һәм киптерү системалары булдырырга;

- ачык һәм жир асты, тау, төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен, грунт планировкасын башкарырга һ.б.;

– скважины, шурфы, тэзү һәм туфрак пробалары алу (туфрак үрнәкләреннән тыш) белән бәйлә геологик-төшерү, геологик разведка, эзлү, геодезик һәм башка тикшеренү эшләрен башкарырга.

СП 36.13330.2012 «СНиП 2.05.06-85*. Магистраль торбаүткәргечләр» һәм СП 284.1325800.2016 «Нефть һәм газ өчен промысел торбаүткәргечләре. Эшләрен проектлау һәм житештерү кагыйдәләре» нигезендә торба үткәргечләргә кадәр минималь ара зоналарында түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми:

- торақ пунктларны;
- дача йортлары булган коллектив бакчаларны;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләрен;
- кошчылык фабрикаларын, теплица комбинатларын һәм хужалыкларын;
- файдалы казылмаларны эшкәртү карьерларын;
- автомобильләр өчен гаражлар һәм ачык стоянкалар;
- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналарны (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ.б.);
- тимер юл станцияләрен; аэропортларны; елга портларын һәм пристаньнары; гидро-, электростанцияләрен; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмаларын;
- су үткәру корылмаларын һәм насос станцияләрен;
- 1000 м³ дан артык саклану күләмле жиңел кабынып китүчән һәм янучан сыектыклар һәм газлар складларын; автомобильләргә ягулык салу станцияләрен һ.б..

29.8. Аэродром яны территориясе

Аэродром яны территориясе - чикләрендә территориянең махсус шартлары булган зона билгеләнә торган жир яисә су өслегенә аэродромга яқын кишәрлеге. Аэродром яны территориясе Россия Федерациясе субъектының территориаль планлаштыру схемасында күрсәтелергә тиеш.

Аэродром яны территориясе һава суднолары очышларының куркынычсызлыгын тәмин итү, аэропортны перспектив үстерү һәм аэродром жиһазларының һәм һава судноларының очышы кеше сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын юкка чыгару максатларында әлегә Кодекс, жир законнары, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар нигезендә, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендәге законнар таләпләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтле башкарма хақимият федераль органы акты белән билгеләнә.

Аэродром яны территориясе территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зона булып тора.

Аэродром яны территориясендә күчәмсез милек объектларыннан файдалануны һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыруны чикләү билгеләнгән түбәндәге ярдәмче зоналар [аерып бирелә](#):

1) һава хәрәкәтен һәм һава ташуларын оештыру һәм аларга хезмәт күрсәтү, һава судноларының очып китүен, утыртуны, рулениене һәм туктауны тәмин итү өчен билгеләнмәгән объектларны урнаштыру тыела торган беренче ярдәмче зона;

2) пассажирларга хезмәт күрсәтү һәм багаж, йөкләр һәм почта эшкәртү, һава судноларына хезмәт күрсәтү, авиация ягулыгын саклау һәм һава судноларын ягулык белән тәмин итү, энергия белән тәмин итү өчен билгеләнмәгән, шулай ук аэропорт инфраструктурасына кагылмаган объектлар урнаштыру тыела торган икенче ярдәмче зона;

3) тиешле аэродром яны территориясен билгеләгәндә, биеклеге Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән чикләүләрдән артып киткән объектларны урнаштыру тыела торган өченче ярдәмче зона;

4) һава хәрәкәтен оештыру өчен билгеләнгән һава хәрәкәтенә, навигация, утырту һәм элементгә хезмәт күрсәтә торган чаралар һәм системаларының жирдәге объектлары эшендә киртәләр тудыручы һәм беренче ярдәмче зонадан читтә урнашкан объектлар урнаштыру тыелган дүртенче ярдәмче зона;

5) эшләвенә һава суднолары очышлары куркынычсызлыгына йогынты ясарга мөмкин булган куркыныч житештерү объектларын урнаштыру тыела торган бишенче ярдәмче зона;

6) кошларны жәлеп итүгә һәм күпләп туплануына этәрә торган объектлар урнаштыру тыела торган алтынчы ярдәмче зона;

7) тискәре физик йогынтыны булдырмау максатларында, әлеге статьяның нигезләмәләрен исәпкә алып, жир законнары нигезендә билгеләнгән жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү исемлегенә билгеләнә торган жиденче ярдәмче зона. Шулай ук вакытта күрсәтелгән тискәре физик йогынты дигәндә һава суднолары очышлары, санитар-эпидемиологик таләпләргә бәйлә барлыкка килә торган эквивалент тавыш дәрәжәсенен туры килмәве аңлашыла. Жиденче ярдәмче зонага элгә торган барлык корылмаларны килештерергә һәм санэпидем бәяләмә алырга кирәк.

Аэродром яны территориясенен жиденче ярдәмче зонасында капитал төзелеш объектларының аерым төрләрен төзүне, реконструкцияләүне, эксплуатацияләүне тыюны күздә тоткан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү исемлегенә мондый төр объектларны төзгәндә, реконструкцияләгәндә, эксплуатацияләгәндә санитар-эпидемиологик таләпләр нигезендә үткәрелгән кеше сәламәтлегенә өчен куркынычларны исәпләү һәм бәяләү нәтижәләре буенча чараларны куллану мөмкинлеген исәпкә алып башкарыла.

Аэродромлы территория турындагы [нигезләмә](#) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана. Күрсәтелгән нигезләмә нигезендә жир законнары нигезендә дәүләт авиациясенен, эксперименталь авиациянен һава суднолары очышларын үтәүгә бәйлә приаэродром территориясеге билгеләү үзенчәлекләре билгеләнергә мөмкин.

Аэродром корылмаларын төзү, реконструкцияләү максатларында архитектур-төзелеш проектлаштырганда, аэродром яны территориясен билгеләү турында Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы акты проекты аэродром корылмаларын төзүне гамәлгә ашыра торган төзүче тарафыннан эзерләнә. Актын күрсәтелгән проекты башкарма хакимиятнең федераль дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелекне гамәлгә

ашыручы федераль органының уңай санитар-эпидемиологик баяләмәсе булганда, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан күрсәтелгән проектның халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендәге законнар таләпләренә туры килүе турында раслана. Күрсәтелгән акт проекты, күчемсез мөлкәт объектларыннан файдалануны һәм аэродром яны территориясендә билгеләнгән эшчәнлекне гамәлгә ашыруны чикләүгә бәйле рәвештә гражданнарға, юридик затларға һәм гавами-хокук берәмлекләренә кайтарылырга тиешле зыянның күләмен исәбен үз эченә алган аэродром яны территориясе тулысынча яисә өлешчә урнашкан муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә вәкаләтле органнары баяләмәләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенә югары башкарма органнары белән килештерелгә тиеш (күрсәтелгән акт проектының аэродром яны территорияләрендә ярдәмче зоналар бүлөп чыгару, мондый ярдәмче зоналарда күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләү зоналарын билгеләү һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыруның аэродром яны территориясе чикләренә урнашу урынын тасвирлау тәртибенә һәм аларда күчемсез мөлкәт объектларыннан файдалануга һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыруга чикләүләр билгеләнә торган аэродром территориясендә ярдәмче зоналарны бүлөп чыгару тәртибенә туры килү өлешендә). Күрсәтелгән акт проекты килештерү яисә аны килештерүдән баш тарту күрсәтелгән акт проекты Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә югары башкарма органына кергән көннән алып утыз көн эчендә Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органнарына тапшырылырга тиеш. Күрсәтелгән акт проекты билгеләнгән срокта килештерүне тапшырмаган яисә аны килештерүдән баш тартуны тапшырмаган очракта, акт проекты килештерелгән дип санала. Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенә югары башкарма органнары һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимият органнары арасында күрсәтелгән акт проекты килештергәндә барлыкка килә торган каршылыкларны хәл итү тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана.

Россия Федерациясенә территорияль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары белән расланган очракта, аэродромны перспектив үстерү максатларында һава транспорты инфраструктурасы объектларын төзү, реконструкцияләү чаралары каралган булса, шул исәптән аэродромның очып китү-утыру полосаларын төзү, реконструкцияләү, аэродром яны территориясе, аэродром яны территориясенә жиденче ярдәмче зонасын да кертеп, мондый төзелешне, реконструкцияне исәпкә алып билгеләнә. Жир кишәрлекләренә һәм (яисә) аларга урнашкан күчемсез милек объектларына хокукларны чикләгәндә гражданнарға һәм юридик затларға китерелгән зыяннар, аэродромның очып китү полосалары саны артуга һәм (яисә) аэродромның очып китү-утыру полосаларын реконструкцияләүгә бәйле рәвештә, жир законнары нигезендә капланырга тиеш.

Уртак база аэродромына яки уртак файдалану аэродромына карата аэродром яны территориясен билгеләү турындагы карар Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан аэродромда

уртак базалаштырырга рөхсәт ителгән яки аэродромны уртак куллануны гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органнары белән килештереп раслана.

Жирлектән файдалану һәм жирлекне, шәһәр округын төзү кагыйдәләрендә, авылар территориядә урнашкан күчәмсез милек объектларыннан файдалануны һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыруны чикләү очраклары ачыкланган очракта, гражданлык авиациясе аэродромы операторы яки эксперименталь авиация аэродромын эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма яки дүләт авиациясе аэродромы карамагында булган федераль башкарма хакимият органы тарафыннан аэродром яны территориясендә күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләүне бозу һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыру турында бәяләмә эзерләргә һәм аны Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән башкарма хакимият органына жибәрергә тиеш.

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы аэродром территорияләрендә урнашкан күчәмсез милек объектларыннан файдалануның, алар жирлекнең, шәһәр округының, авылар территориянең жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрендә, шул исәптән үз белдеге белән төзелгән корылманы жимерү турында, кертелгән чикләүләрен бозу һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыру турында бәяләмә кергән көннән алып ун көн эчендә тиешле муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органына аэродром территорияләрендә урнашкан күчәмсез мөлкәт объектларыннан файдалануның һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыруның чикләүләрен юкка чыгару турында күрсәтмә жибәрергә тиеш. Мондый күрсәтмәгә тиешле муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы тарафыннан судка шикаять бирелергә мөмкин.

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы территориясендә тиешле муниципаль берәмлек урнашкан Россия Федерациясе субъекты дүләт хакимиятенең иң югары башкарма органына күчәмсез мөлкәт объектларыннан файдалануны һәм жирлекнең, шәһәр округының, авылар территориянең жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләренә кертелгән эшчәнлекне гамәлгә ашыру чикләүләрен бозу турында хәбәр итәргә тиеш.

Аэродром корылмалары төзүне гамәлгә ашыручы төзүче гражданның, юридик затларга һәм гавами-хокукый берәмлекләргә аэродром яны тирәсендәге территориядә күчәмсез милек объектларыннан файдалануның һәм эшчәнлекне гамәлгә ашыруның билгеләнгән чикләүләренә бәйлә рәвештә китерелгән зыянны каплай.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Чернышевка авыл җирлеге территориясендә урнашкан урман яны территорияләре

№ т/б	Объект исеме	Сак зонасы исеме	Бердәм дәүләт күчәмез мөлкәт реестрындагы чикләү турында белешмәләр	Нигезләмә (норматив документлар)
1	Казан (Борисоглебск) эксперименталь авиация аэродромы	Аэродром яны территориясенң 4 нче ярдәмче зонасы	Реестр номеры: 16:00-6.4179	<p>РФ Хөкүмәтенң 2017 елның 02 декабрдәгә 1460 номерлы «Аэродромга якин территорияне билгеләү кагыйдәләрен, Аэродром яны территорияләрендә ярдәмче зоналар бүлеп бирү кагыйдәләрен һәм Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенң югары башкарма органнары һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органнары арасында аэродром яны территориясен билгеләү турында карар проектын килештергәндә барлыкка килә торган каршылыкларны чишү кагыйдәләре раслау турында» карары</p> <p>«Россия Федерациясе һава кодексы» 19.03.1997 №60-ФЗ (14.03.2022 ред.) (01.09.2022 үз көченә кергән үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)</p>
2	Казан (Борисоглебск) эксперименталь авиация аэродромы	Аэродром яны территориясе	Реестр номеры: 16:00-6.4177	<p>РФ Хөкүмәтенң 2017 елның 02 декабрдәгә 1460 номерлы «Аэродромга якин территорияне билгеләү кагыйдәләрен, Аэродром яны территорияләрендә ярдәмче зоналар бүлеп бирү кагыйдәләрен һәм Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенң югары башкарма органнары һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органнары арасында аэродром яны территориясен билгеләү турында карар проектын килештергәндә барлыкка килә торган каршылыкларны чишү кагыйдәләре раслау турында» карары</p>

				«Россия Федерациясе Һава кодексы» 19.03.1997 №60-ФЗ (14.03.2022 ред.) (01.09.2022 үз көченә кергән үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән)
3	Казан (Борисоглебск) эксперименталь авиация аэродромы	Аэродром яны территориясенен 3 нче ярдәмче зонасы	Реестр номеры: 16:00-6.4178	РФ Хөкүмәтенең 2017 елның 02 декабрендәге 1460 номерлы «Аэродромга якин территорияне билгеләү кагыйдәләрен, Аэродром яны территорияләрендә ярдәмче зоналар бүлеп бирү кагыйдәләрен һәм Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең югары башкарма органнары һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органнары арасында аэродром яны территориясен билгеләү турында карар проектын килештергәндә барлыкка килә торган каршылыкларны чишү кагыйдәләре раслау турында» карары «Россия Федерациясе Һава кодексы» 19.03.1997 №60-ФЗ (14.03.2022 ред.) (01.09.2022 үз көченә кергән үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән)
4	Казан (Борисоглебск) эксперименталь авиация аэродромы	Аэродром яны территориясенен 6 нчы ярдәмче зонасы	Реестр номеры: 16:00-6.4182	РФ Хөкүмәтенең 2017 елның 02 декабрендәге 1460 номерлы «Аэродромга якин территорияне билгеләү кагыйдәләрен, Аэродром яны территорияләрендә ярдәмче зоналар бүлеп бирү кагыйдәләрен һәм Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең югары башкарма органнары һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органнары арасында аэродром яны территориясен билгеләү турында карар проектын килештергәндә барлыкка килә торган каршылыкларны чишү кагыйдәләре раслау турында» карары «Россия Федерациясе Һава кодексы» 19.03.1997 №60-ФЗ (14.03.2022 ред.) (01.09.2022 үз көченә кергән үзгәрешләр һәм өстәмэләр белән)

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Чернышевка авыл жирлеге территориясендә аэродром территорияләреннән файдалану регламентлары

№ т/б	Сак зонасы исеме	Саклау зонасыннан файдалануның хокукий режимы	Обоснование (нормативные документы)
1	Аэродром яны территорияләре	<p>Капиталь төзелеш объектын аэродром яны территориясе чикләреннән тыш төзегәндә, реконструкцияләгәндә төзүче (объектны жимерү эшләренең техник заказчысы) 30 көннән дә артык булмаган вакытта Федераль һава транспорты агентлыгының территориаль органына шәхсән кәгаздә яисә тапшыру турында хәбәр итеп, яисә электрон документ рәвешендә, көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән таныкланган "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен кулланып хәбәр итә:</p> <p>а) мондый объектның геодезик координаталарын һәм аның проект биеклеген күрсәтеп, капитал төзелеш объектынның жир өсте тигезлегеннән 50 метр биеклеккә ирешүе турында;</p> <p>б) аның геодезик координаталарын һәм жир өсте тигезлегеннән биеклекне күрсәтеп, жир өсте тигезлегеннән 50 метр һәм күбрәк биеклектәге капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне тәмамлау турында - мондый объектның факттагы биекlege аның проект биеклегенә туры килгән очракта;</p> <p>в) төзелеш, реконструкция туктатылганда, аның геодезик координаталарын һәм жир өсте тигезлегеннән биеклеген күрсәтеп, жир өсте тигезлегеннән 50 метр һәм аннан да артыграк биеклектәге капитал төзелешнең төгәлләнмәгән объекты турында - мондый объектның факттагы биекlege аның проект биеклегенә туры килмәгән очракта;</p> <p>г) 50 метр һәм аннан да артыграк биеклектәге капитал төзелеш объектын жимерү турында, аның геодезик координаталарын күрсәтеп.</p>	<p>РФ Хөкүмәтенең 2017 елның 02 декабрдәге 1460 номерлы “Аэродром яны территориясе турындагы Нигезләмәне һәм Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең югары башкарма органнары, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән федераль башкарма хакимият органнары һәм Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль федераль хезмәт арасында аэродром яны территориясен билгеләү турында акт проектын килештергәндә һәм аэродром яны территориясенен жиденче ярдәмче зонасы чикләрен билгеләгәндә барлыкка килә торган каршылыкларны чишү кагыйдәләрен раслау турында” карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)</p> <p>«Россия Федерациясе Һава кодексы» 19.03.1997 №60-ФЗ (14.03.2022 ред.) (01.09.2022 үз көченә кәргән үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)</p>

29.9. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Жирлек территориясендә автотранспорт паркы, фермалар, складлар, автомобильләргә ягулык салу станциясе, машина-трактор станциясе, ашламалар склады, автовеслар, зират һәм үлэт базлары урнашкан, алар өчен санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиеш.

Күрсәтелгән объектлар санитар-яклау зоналарының күләмнәре һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында әлегә объектларның санитар-яклау зоналары чикләре күрсәтелмәгән. Күрсәтелгән объектларның Россия Федерациясе Баш дөүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрэндәге 74 номерлы карары белән расланган «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.200-03 санитар-эпидемиологик кагыйдәләре һәм нормативлары белән билгеләнгән санитар-яклау зоналарының ориентир чикләре картасында жирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянең махсус шартлары (гамәлдәге нигезләмә) күрсәтелгән. Санитар-яклау зоналарының ориентлашу күләмнәренә туры килә торган якинча чикләре күрсәтелгән объектларның санитар-яклау зоналары чикләре күрсәтелгән. Санитар-яклау зоналарының якинча чикләре мәгълүмати-белешмә характерга ия һәм гамәлдәге федераль законнар нигезендә әлегә чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү өлешендә юридик көчкә ия булмый.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм алардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары нигезендә санитар-яклау зоналары санитар-эпидемиологик таләпләрдән артып китүче химик, физик, биологик йогынты чыганакалары (алга таба - объектлар) булып торучы, төзелешкә планлаштырылган, реконструкцияләнгән торган капитал төзелеш объектларына карата билгеләнә.

Санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле капитал төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, объект контурларыннан атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәжәсен тикшерергә һәм кулланучылар хокукларын яклау өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәткә (аның территориаль органнарына) кирәкле документлар кушымтасы белән санитар-яклау зонасын билгеләү турында гариза тапшырырга тиеш.

Санитар-яклау зонасын билгеләү, үзгәртү яисә гамәлдә булуын туктату турындагы карарны кабул итәләр:

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеген өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт - санитария классификациясе нигезендә I һәм II класслы куркыныч объектларга карата, шулай ук санитария классификациясенә кертелмәгән объектларга карата;

- кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеген өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең территориаль органнары - санитария классификациясе нигезендә III - V класслы хәвефлеләктәге объектларга карата.

Санитар-яклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү мондый зона турында белешмәләр Бердәм дәүләт күчәмсез мөлкәт реестрына кертелгән көннән билгеләнгән дип санала.

Санитар-яклау зонасы чикләрендә түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми:

- торак төзелешен, аерым торак йортларны да кертеп,
- ландшафт-рекреация зоналары,
- ял зоналары,
- курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре,
- бакчачылык ширкәتلәре һәм коттеджлар төзелеше, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча кишәрлекләре территорияләре,
- яшәү тирәлегә сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары,
- балалар мәйданчыклары,
- мәгариф һәм балалар оешмалары,
- гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру оешмалары.

Санитар-яклау зонасында һәм сәнәгатьнең башка тармаклары объектлары территориясендә дару матдәләре, дару чаралары һәм (яисә) даруформалары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары; продукциянең сыйфатына йогынты ясый алган сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек продуктларының күпләп складлары, эчәргә яраклы су әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплекслары урнаштыру рөхсәт ителми.

Санитар-яклау зонасы яисә аның берәр өлеше объектның резерв территориясе буларак карала һәм санитар-яклау зонасы чикләренә тиешле нигезле корректировкасыз сәнәгать яисә торак территорияне киңәйтү өчен файдаланыла алмый.

29.10. Автомобиль юлларының аеру полосалары һәм юл яны полосалары

Автомобиль юллары өчен, торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юлларыннан тыш, юл буе полосалары куела.

Автомобиль юлының юл буе полосалары - ике яктан да автомобиль юлына бүлеп бирелгән полосага якин һәм аларның чикләрендә юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен, шулай ук автомобиль юлының үсеш перспективаларын исәпкә алып, реконструкцияләү, капитал ремонт, ремонтлау, аның сакланышы шартларын тәмин итү максатларында жир кишәрлекләреннән (жир кишәрлекләренең өлешләреннән) файдалануның аерым режимы куела торган территорияләр.

Автомобиль юлларының классына һәм (яки) категориясенә карап, аларның үсеш перспективаларын исәпкә алып, һәр юл буе полосасының киңлегә түбәндәге күләмдә билгеләнә:

- I һәм II категорияле автомобиль юллары өчен-75 метр;
- III һәм IV категорияле автомобиль юллары өчен-50 метр;
- V категориядәге автомобиль юллары өчен-25 метр.

Автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә капитал төзелеш объектларын, юл эшчәнлеген башкару өчен билгеләнгән объектларны, юл сервисы

объектларын төзү, реклама конструкцияләрен, мәгълүмати щитларны һәм күрсәткечләрне урнаштыру автомобиль юлы хужасының язмача формасында ризалык булган очракта рөхсәт ителә. Әлеге Килешүдә мондый объектларның юл буе полосалары чикләрендә төзү, реконструкция ясаучы затлар тарафыннан мәжбүри үтәлергә тиешле техник таләпләр һәм шартлар, реклама конструкцияләре, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр урнаштыру булырга тиеш.

Федераль, региональ яки муниципаль, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү яисә мондый юл буе полосаларын үзгәртү турындагы карар юл хужалыгы өлкәсендә дөүләт хезмәтләре күрсәтү һәм дөүләт мөлкәте белән идарә итү функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенә вәкәләтле органы, жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә. Федераль, региональ яки муниципальара, жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү яисә мондый юл буе полосаларын үзгәртү турында карар кабул иткән Федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимият органы, жирле үзидарә органы жирле үзидарә органы мондый карар кабул ителгәннән соң жиде көн эчендә алар территориясенә карата шундый карар кабул ителгән шәһәр округының жирле үзидарә органына, муниципаль районның жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органына мондый карар күчәрмәсен жибәрәләр.

Жирлек территориясе буенча гомуми файдаланудагы региональ яисә муниципальара әһәмиятле 16К-0732 М-7 «Волга» - Әлдермеш, 16К-0716 Усад спирт заводы - Чернышевка - Каймар, 16К-1796 Иске Тура авылына килү, 16К-0737 Чернышевка - Шушар, шулай ук жирле әһәмияттәге автомобиль юллары уза.

30 статья. Махсус саклана торган табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

Чернышевка авыл жирлеге территориясендә урнашкан махсус саклана торган табигать территорияләренә «Казансу елгасы» төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле керә (ТАССР Министрлар Советының 1978 елның 10 гыйнварындагы 25 номерлы карары, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы карары).

«Казансу елгасы» төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле

Табигать һәйкәлләренең төп бурычлары булып тора:

- Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән хайваннарның һәм үсемлекләрнең төрләрен дә кертәп, табигать комплексларын һәм экосистемаларын, хайваннарның яшәү һәм үсемлекләрнең үскән урыннарын саклап калу һәм торгызу;
- Татарстан Республикасы территориясендә су биологик ресурсларын саклап калу һәм яңадан житештерү һәм аларның тотрыклы яшәве өчен уңай шартлар тудыру;
- су биологик ресурсларының генетик фондын саклап калу;
- әйләнә-тирә табигать мохите, хайваннар дөньясы мониторингы, фәнни-тикшеренү эшләре алып бару;
- Рекреация эшчәнлеген көйләү, табигать һәйкәлләре территориясендә экологик туризмны үстерү;
- экология-агарту эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру.

Саклауның төп объектлары исемлеге:

- елга табигый комплекслары;
- су биологик ресурсларының сирәк һәм саклана торган төрләре.

«Казансу елгасы» төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле территориясендә елга экосистемасына, су биологик ресурслары популяция яшәвенә янауы теләсә нинди эшчәнлек тыела, шул исәптән:

- Татарстан Республикасының биологик ресурслар буенча Дәүләт комитеты (алга таба - Комитет) белән килештермичә, зоология, ботаника һәм минералогия коллекцияләрен һәм палеонтология объектларын жыю, юлүткәргечләр, электр тапшыру линияләре һәм башка коммуникацияләр төзү (төзелешнең углеводород чималын жир асты байлыклары кишәрлегеннән файдалануга лицензия хужалары тарафыннан чыгару максатларында башкарылган очрактардан тыш), геологик разведка эшләре, файдалы казылмалар, руда булмаган материаллар һәм шартлату эшләрен башкару, объектның гидрологик режимын үзгәртү (су юлын турайту, балык үткөрү корылмаларыннан башка плотиналар төзү);
- сәнәгать балык тотуы;

- су объекты ярларында автотранспорт чараларын һәм авыл хужалыгы техникасын юу;

- гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару;

- су объекты ярларында агулы химикатлар, минераль ашламалар, үсемлекләрне яклауның химик һәм биологик чаралары һәм үсеш стимуляторлары куллану;

- житештерү һәм куллану калдыкларын, радиоактив, химик, шартлаткыч, токсик, агулаучы һәм агулы матдөләрне, минераль ашламаларны, тирес һәм ягулык-майлау материалларын урнаштыру объектларын төзү;

- агулы химикатлар, минераль ашламалар, үсемлекләрне химик яклау чаралары һәм үсеш стимуляторларын саклау һәм куллану, шулай ук агулы химикатлар, минераль ашламалар, тирес һәм ягулык-майлау материаллары урнаштыру һәм аларны складлау;

- табигать һәйкәле территориясенә турыдан-туры чыгучы терлекләр өчен жәйге лагерьлар төзү;

- бу максатлар өчен билгеләнгән урыннардан тыш терлекләр куып узу.

Табигать һәйкәлләре территориясендә, сәнәгатътән тыш, балык тотуның барлык төрләре рөхсәт ителә.

- Гражданнар табигать һәйкәле территориясендә булырга хокуклы.

- Табигать һәйкәлләре территориясендә аучылык Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданнар махсус саклауның билгеләнгән режимын үтәргә тиеш һәм аны бозган өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә административ, жинаять һәм башка жаваплылык алып баралар.

«Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» 2020 елның 10 ноябрәндәге П/0412 номерлы Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте боерыгы нигезендә, әгәр алар әлегә Нигезләмәнең 3.1 пунктының (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2021 елның 21 маендагы 352 номерлы карары редакциясендә) таләпләренә каршы килмәсә, Табигать һәйкәле территориясендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның рөхсәт ителгән түбәндәге төрләре, жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре рөхсәт ителә:

- Комитет белән килештереп, махсус билгеләнгән урыннарда кошчылык;

- балык үрчетү;

- Комитет белән килештереп, күчмә торак;

- Комитет белән килештереп, фәнни эшчәнлекне тәмин итү;

- Комитет белән килештереп, эшкуарлык;

- Комитет белән килештереп, ял (рекреация);

- Комитет белән килештереп, табигать-танып белү туризмы;

- Комитет белән килештереп, туристлык хезмәте күрсәтү;

- аучылык һәм балык тоту;

- оборона һәм куркынычсызлыкны тәмин итү;

- табигать территорияләрен саклау;

- тарихи-мәдәни эшчәнлек;

- Комитет белән килештереп, су объектларыннан гомуми файдалану;

- Комитет белән килештереп, гидротехник корылмалар.

31 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

«Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Федераль законы нигезендә (Дәүләт Думасы тарафыннан 24.05.2002 елда кабул ителгән, Федерация Советы тарафыннан 14.06.2002 елда хупланган), Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә) (алга таба – мәдәни мирас объектлары) тарих, археология, архитектура, шәһәр төзелеше, сәнгать, фән һәм техника, эстетика, этнология яки антропология, социаль мәдәният күзлегеннән чыгып караганда кыйммәткә ия һәм мәдәниятнең барлыкка килүе һәм үсеше турында эпоха һәм цивилизацияләрнең, чын мәгълүмат чыганаклары булып торучы рәсем сәнгате, скульптура, декоратив-гамәли сәнгать эсәрләре, фән һәм техника объектлары һәм материал мәдәниятнең башка предметлары белән бәйле күчмәсез мөлкәт объектлары керә.

Чернышевка авыл жирлеге территориясендә түбәндәгеләр урнашкан:

-Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Чернышевка авыл жирлеге, Каймар ав. адресы буенча урнашкан «Кирилло-Белозерская чиркәве, 1723 ел» ачыкланган мәдәни мирас объекты;

-Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Чернышевка авыл жирлеге, Яңа Мамонино ав. адресы буенча көньякка 0,8 км ераклыкта урнашкан «Яңа Мамонино каберлеге» ачыкланган мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле).

Күрсәтелгән мәдәни мирас объектлары территориясе чикләре расланмаган.

ХІ БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм халык өчен мондый объектларның территориаль мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителә торган дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре

Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм халык өчен мондый объектларның территориаль мөмкинлегенең максималь рөхсәт ителә торган дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре шәһәр төзелеше регламентында күрсәтеләләр, әгәр шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территориаль зона чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган булса.

Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Чернышевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге чикләрендә каралмаган, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составындагы исәп-хисап күрсәткечләре күрсәтелмәгән.